

Prof. Alessandro Tossi:
Kako napisati kvalitetan
znanstveni rad?

► **str. 20**

Intervju:
Ivan Žižić, v.d.
predsjednika
Studentskog zbora

► **str. 18**

Dalmacija
kao europski
kulturni
prostor
► **str. 24**

god. II.
broj 15.
15. prosinac
A.D. 2010.
www.unist.hr

universitas

list studenata i profesora Sveučilišta u Splitu

Henry Lee počasni doktor Sveučilišta u Splitu

**SVEČANA SJEDNICA NA
DAN SVEUČILIŠTA U
SPLITU**
str. 4

**NOK – MOŽEMO LI PREMA
REFORMI ŠKOLSTVA?**
str. 8

Sveučilište u Splitu pred novom etapom razvoja

Piše:
IVAN PAVIĆ, REKTOR

Ovogodišnja, 36. obljetnica osnutka Sveučilišta u Splitu nije okrugla brojka, i ne doima se značajnom. No činjenica da su ovu akademsku godinu obilježile polustoljetne obljetnice naših ponajvažnijih fakulteta, onih na kojima je naše Sveučilište stasalo, te činjenica da se nalazimo u godini u kojoj po svim bitnim pokazateljima zaokružujemo dosad najintenzivniju etapu rasta našeg Sveučilišta, upravo ovoj, 2010./11. akademskoj godini, daju iznimnu važnost.

Od Više pedagoške do danas

Koncept razvoja visokog obrazovanja u Hrvatskoj prvih je desetljeća poslije Drugoga svjetskog rata karakterizirala centralizacija. U Splitu je u to vrijeme djelovala jedino Viša pedagoška škola. Premda jedina visokoobrazovna ustanova, Viša je pedagoška škola bila dragulj jer je bila nositelj obrazovanja nastavničkog kadra koji je u obrazovno zapostavljenoj i ratom opustošenoj državi bio prijeko potreban. Stoga Viša pedagoška zaslužuje da se njena povijest i uloga napokon ozbiljno istraže i prikažu.

Krajem pedesetih, odnosno početkom šezdesetih, radom započinju Viša stomatološka, Viša ekonomska i Viša pomorska škola te kreće osnivanje KTF-a, FESB-a, Prava i Studentskog centra.

No o važnosti znanja i njegovoj ulozi u razvoju društva te o potrebi ravnomjernijeg

razvoja svih dijelova države, otvorenije se počinje govoriti tek koncem šezdesetih. U jeku toga vrlo obećavajućeg ozračja, u Splitu 1971. godine počinju s radom Ekonomski i Građevinski fakultet, da bi se već 1974. osnovalo i samo Sveučilište čime je stvoren okvir za bitan doprinos visokoškolska snaženju ukupnog života, duhovnog i kulturnog, ali i političkog i ekonomskog. Tijekom ovih 36 godina Sveučilište je izraslo u snažnu znanstvenu i obrazovnu visokoškolsku instituciju koja danas u svome sastavu ima 13 fakulteta i četiri sveučilišna studijska centra; na kojima je diplomiralo preko 40 tisuća studenata, gotovo 400 njih na poslijediplomskim studijima, dok je svoje doktorske titule steklo 350 kandidata.

Današnja snaga Sveučilišta u Splitu

Danas, 2010. godine, Sveučilište u Splitu po većini je najvažnijih kvantitativnih pokazatelja došlo do ruba gornjih granice svoga rasta - brojem i vrstom studija, brojem studenata i nastavnika te prostorom kojim raspolažemo. Na Kampusu će uskoro prvi put zajedno studirati najveći dio od 25 tisuća splitskih studenata. Tako je, pedeset godina nakon prvih fakulteta u Splitu te nakon desetljeća ekspanzivnog rasta, naše Sveučilište ušlo u novi razvojni ciklus kojim će dominirati pitanje kvalitete.

Pri tom je ključno pitanje međunarodna suradnja – od regionalne, preko jadranske, europske i mediteranske do svjetske. Uručenje počasnog doktorata profesor Henryju Leeju govori da smo toga itekako svjesni. Počasni doktorat, vezan uz studij forenzike koji

uz domaće stručnjake i znanstvenike okuplja brojne ugledne znanstvenike iz svijeta, dodijelili smo osobi koja se znanstveno afirmirala u SAD-u, najrazvijenijoj zemlji svijeta, a koja po svom duhovnom naslijeđu i rođenju pripada Kini, najstarijoj, najmnogoljudnijoj i najperspektivnijoj državi na svijetu. Naravno, međunarodna suradnja nije izlika da zanemarimo našu ulogu u Gradu i Županiji, od kojih očekujemo i podršku i pomoć, ne manju od dosadašnje, nego veću.

Studenti i Kampus

Na samom Sveučilištu poseban ćemo napor uložiti kako bismo potakli kreativna okupljanja studenata i njihovo samoorganiziranje nadajući se da će svoj doprinos i Sveučilištu i Gradu oni dati ne tek sutra, kao diplomirani stručnjaci, nego već danas, kao brojčano najveća interesna grupa splitskih građana. Skoro dovršenje novog Studentskog centra, već uhodana Sveučilišna knjižnica, te nova zgrada 'tri fakulteta' uz Kampus će svakodnevno vezati golemu većinu od 25 tisuća naših studenata, sa sinergijskim učinkom koji ne može izostati.

Držim da je Sveučilište u Splitu već daleko odmaklo u ambiciji da zauzme ravnopravno mjesto u europskom znanstvenom i obrazovnom prostoru te tako uz pomoć ostalih hrvatskih sveučilišta značajno pridonese da Hrvatska postane društvo sve većeg ukupnog znanja i njegove kvalitete, društvo u kome će se povećavati ne samo broj upisanih nego i diplomiranih studenata, društvo u kome cjeloživotno obrazovanje postaje i pravo i obveza.

**SVEČANO OBILJEŽEN DAN
UMAS-a**
str. 6

**50 GODINA FESB-A:
I GRADONAČELNIK VIDJAK
BIO JE FESB-OVAC**
str. 14

**ISTRAŽIVANJA – KAKO
MLADI SPLIČANI GLEDAJU
NA POLITIKU?**
str. 10

sveučilišni život

Studentska anketa u zimskom semestru

Aleksandar Jakir, voditelj sveučilišnog Centra za kvalitetu: Uvjereni da rezultati Sveučilišne studentske ankete imaju ozbiljnu poticajnu snagu, i ovog se puta nadamo velikom odazivu.

I u ovom zimskom semestru 2010./2011. godine svi će studenti našeg Sveučilišta imati mogućnost putem anonimne ankete odgovarati na pitanja vezana za kvalitetu nastavnika i procjenu kvalitete nastave. Također mogu iznositi prijedloge i primjedbe. Novina je što su Sveučilišni studijski centar za forenzične znanosti i Medicinski fakultet, koji su dosada imali on-line ankete, prešli na 'papirnatu' verziju. Zbirni rezultati ankete objavljuju se na web stranicama Sveučilišta (www.unist.hr/kvaliteta).

Prema podacima sa svih sastavnica splitskog Sveučilišta, Centar za unaprjeđenje kvalitete pripremit će oko 110 tisuća anketnih listića. Kako ističe prof. Aleksandar Jakir, voditelj sveučilišnog Centra za kvalitetu, procjene kvalitete nastave i rada nastavnika pomoći će nam u korigiranju i unapređivanju cjelokupnog nastavnog procesa kako bi ova i buduće generacije studenata stekli što više profesionalne i osobne kompetencije. Na web stranicama Sveučilišta dostupni su svi relevantni dokumenti Centra za kvalitetu, uključujući zapisnike dosadašnjih sjednica Vijeća Centra. Djelovanje Centra usmjereno je na širenje kulture kvalitete unutar akademske zajednice, što podrazumijeva stalne rasprave o definiranju standarda kvalitete, vrjednovanju i samovrjednovanju, stalno prikupljanje informacija od studenata i nastavnog osoblja, a onda, podrazumijeva se, i djelovanje na temelju dobivenih povratnih informacija. Uvjeren sam da je izvrsnost nastavnog, znanstvenog i stručnog rada zajednički cilj studenata i nastavnika našeg Sveučilišta, te da je zajednička ambicija svih nas splitsko Sveučilište učiniti mjestom rada i usavršavanja najboljih stručnjaka, istraživača i nastavnika te mjestom studiranja najboljih studenata! ističe prof. Jakir.

Opet krenuli Računovodstveni četvrtci!

Sredinom studenog održano je inicijalno druženje računovođa i svih koji se bave sličnim zanimanjima u gradu Splitu, kako onih prije angažiranih u „Klubu knjigovođa“ tako i novih zainteresiranih kandidata, koji su pod vodstvom predsjednice prof. dr. sc. Branke Ramljak krenuli u ispunjavanje ambicioznog cilja: oživjeti rad Udruge kroz promicanje računovodstvene profesije na području grada Splita.

Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split postoji više od 50 godina, ali u posljednja dva desetljeća rad i aktivnosti udruge znatno su smanjeni. No entuzijazam „starih“ članova kao i veliki interes novih te lijepe prostori-je Udruge, ulijevaju nadu da će Udruga postati ne samo mjesto razvoja računovodstvene misli na području grada i šire, nego i mjesto ostvarivanja kontakata između ljudi ove profesije i rađanja novih ideja.

U fazi oživljavanja svi su prijedlozi dobrodošli, a potreba i želja neće nedostajati. A „gdje ima volje - ima i načina!“ Udruga se promovira kroz medije (časopis „Računovodstvo i financije“ u broju za prosinac donosi vijest o inicijalnom druženju), izradu-ju se web stranice, a već na drugom Računovodstvenom četvrtku održanom 9. prosinca u 18 sati na dobro poznatoj lokaciji na Skali-

Branka Ramljak

cama registrirao se „prvi val“ članova te održana i prva tribina pod naslovom „Oporezivanje izuzima-

nja i skrivenih isplata dobiti“ koju je vodila porezna savjetnica gospođa Snježana Galić, dipl. oec.

Uz općenito promicanje računovodstvene profesije i druženja, kao moguće aktivnosti istaknuto je licenciranje ove struke (po ugledu na revizore i porezne savjetnike), rad na povećanju broja suradnika i čitatelja časopisa Udruge „Informacije“, te održavanje i sudjelovanje u raznim radionicama i seminarima. Temenisu samo računovodstvene, uključena su sva komplementarna područja kao što su financije, porezi, revizija. Članovi mogu biti zaposleni u privatnom i javnom sektoru, u prosvjeti i na Sveučilištu, ali i nezaposleni koji će ovdje dobiti priliku upoznati se s mogućim poslodavcima i budućim kolegama. I studenti u Udruzi štošta mogu naučiti „iz prve ruke“ na vrijeme se povezujući s tržištem rada.

SVEUČILIŠTE U SPLITU SVEUČILIŠNI STUDIJSKI CENTAR ZA FORENZIČNE ZNANOSTI raspisuje

NATJEČAJ ZA IZBOR

1. jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta za područje društvenih znanosti, polje sigurnosne i obrambene znanosti,
2. jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta za područje društvenih znanosti, polje pravo, grana kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija,
3. jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana psihijatrija,
4. jednog nastavnika u naslovno znanstveno-nastavno zvanje docenta za područje biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti, grana genetika, genomika i proteomika čovjeka,
5. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje višeg predavača za područje tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transport, grana cestovni i željeznički promet,
6. jednog suradnika u suradničkom zvanju i na radnom mjestu višeg asistenta za interdisciplinarno područje znanosti, polje biologija i polje temeljne medicinske znanosti, grane botanika te genetika, evolucija i filogenija kao i genetika, genomika i proteomika čovjeka,
7. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za područje humanističkih znanosti, polje filozofija, grana etika,
8. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana sudska medicina,
9. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za područje humanističkih znanosti, polje arheologija, grana srednjovjekovna arheologija,
10. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje

asistenta za područje prirodnih znanosti, polje kemija, grana primijenjena kemija,

11. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za područje prirodnih znanosti, polje biologija, grana opća biologija,

12. dva suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za područje društvenih znanosti, polje sigurnosne i obrambene znanosti,

13. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika, grana telekomunikacije i informatika,

14. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta za područje interdisciplinarnih znanosti, polje biotehnologija i polje veterinarska medicina, grane inženjerstvo i animalna proizvodnja i biotehnologija.

Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 45/09) i Pravilnikom o organizaciji i radu sveučilišnog studijskog centra za forenzične znanosti.

Uz prijavu pristupnici prilažu u tiskanom obliku: životopis, preslik domovnice, preslik diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz znanstvene, nastavne odnosno stručne djelatnosti, prijepis ocjena (za točke od 6. do 14.) te popis radova i separate radova.

Na natječaju mogu ravnopravno sudjelovati kandidati oba spola.

Prijave s potrebnom dokumentacijom i dokazima o ispunjavanju uvjeta podnose se u roku 8 dana od dana objave natječaja na adresu: Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za forenzične znanosti, Rudera Boškovića 31, 21000 Split.

Projekt za istraživanje dijabetičke neuropatije dodijeljen splitskom Laboratoriju za istraživanje boli

Novim splitskim istraživačkim projektom istražit će se molekularna memorija u dijabetičkoj neuropatiji te pokušati rasvijetliti mehanizmi nastanka ove komplikacije

Laboratoriju za istraživanje boli Medicinskog fakulteta u Splitu dodijeljen je trogodišnji projekt „Molekularna memorija u dijabetičkoj neuropatiji“, kojeg sa 150 tisuća eura financira Nacionalna zaklada za znanost, visoko obrazovanje i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (NZZ). Voditeljica projekta je doc. dr. Livia Puljak, a ciljevi projekta su stjecanje novih znanja o biološkim procesima odgovornima za razvoj boli u dijabetičkoj neuropatiji, identifikacija potencijalnih terapijskih meta za liječenje boli u dijabetičkoj neuropatiji, bolja metodološka

Livia Puljak

karakterizacija štakorskih modela šećerne bolesti i stvaranje uvjeta za istraživanje dijabetičke neuropatije u Hrvatskoj. Broj oboljelih od šećerne bolesti u

posljednjem desetljeću drastično je porastao, a na udaru su svi slojevi populacije. U Hrvatskoj danas od šećerne bolesti boluje 160 tisuća ljudi, a ta epidemija državu košta godišnje više od tri milijarde kuna, procjena je hrvatskih endokrinologa. Promjene na živcima zvane dijabetička neuropatija, česta su komplikacija šećerne bolesti, o kojoj se još uvijek ne zna dovoljno i za koju još ne postoji prikladno liječenje. Novim splitskim istraživačkim projektom istražit će se molekularna memorija u dijabetičkoj neuropatiji te pokušati rasvijetliti mehanizmi nastanka ove komplikacije.

Professor emeritus Vladimir Đuro Degan, predstojnik Jadranskog zavoda HAZU, koji na splitskom Pravu studentima forenzike modula Nacionalna sigurnost predaje **Međunarodno pravo**, novom počasnom doktoru Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Henryu Leeu predao je svoju kinesku posjetnicu. Vladimir Đuro Degan je, naime, gostujući profesor na nekoliko kineskih sveučilišta.

Ispravak

U prošlom smo broju Universitas tehničkom omaškom zamijenili slike prof. dr. sc. Mislava Kukoča i prof. dr. sc. Mile Dželalije. Ovim se putem ispričavamo obojici.

Mislav Kukoč

Mile Dželalija

Prvi Okrugli stol Universitas

Pod vodstvom Ivana Romića, 9. prosinca održana je prva rasprava na temu promjena demografske strukture u svijetu i Hrvatskoj u sljedećih 25 do 50 godina. Raspravu u kojoj su sudjelovali prof. Petar Filipić i prof. Ante Rozga s Ekonomskog fakulteta, te prof. Ivo Lušić s Medicinskog fakulteta, donosimo 19. siječnja 2011. u broju 16. Universitas.

Ante Rozga

Petar Filipić

Ivo Lušić

Okrugli stolovi Universitas novi su projekt što ga je koncipirao student diplomskog studija Ekonomskog fakulteta Ivan Romić. Riječ je o pokušaju da kroz redovne mjesečne razgovore kompetentnih sugovornika na zadanu temu u domaći medijski prostor unesemo svjetski važna, a premalo prisutna pitanja. Želja nam je potaknuti ši-

ri interes za važne teme, osobito među studentskom populacijom, umrežavajući vodeće znanstvenike i stručnjake Sveučilišta i međusobno, i sa studentima. Posebnu ćemo pozornost posvetiti specifično sveučilišnim temama, poput provedbe Bolonjske reforme, besplatnog obrazovanja, unapređenja nastavnih metoda... Stoga pozivamo nastavnike i studente da predlože

teme koje smatraju značajnima te da sudjeluju na našem Okruglom stolu. Tema prvog Okruglog stola obrađena je s aspekata promjene demografske slike u svijetu - prvenstveno Europi i Hrvatskoj - danas, te prognozama za sljedećih 25 do 50 godina, s implikacijama na ekonomiju, politiku, ekologiju i održivi razvoj, te napredak medicine u produljenju životnog vijeka.

Sustav kontrole kvalitete na Medicinskom fakultetu u Splitu

Piše:
DAMIR SAPUNAR*

Prihvatanje Europskih standarda rada u znanosti i visokom obrazovanju polako nam nameće sve više standarde rada. Najvažniji od tih standarda koji se polako uvode na naša visoka učilišta je sustav osiguranja kvalitete. Upravo stoga je Sabor RH prošle godine donio Zakon

o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju. Slične obveze Fakulteti preuzimaju i sukladno odredbama Ministarstva financija koje za sve korisnike propisuje pridržavanje standarda kojima se jača svijesti o financijskom upravljanju i kontroli.

Uz sve te napore svijest o potrebi uvođenja sustava kontrole kvalitete vrlo se polako širi akademskom zajednicom. Razlozi sporo-

Definicija kontrole kvalitete je briga za instituciju, a prvi korak u tom smjeru započinje opisom svih poslovnih procesa koji se odvijaju u toj instituciji.

sti najvećim dijelom leže u nepoznavanju principa kontrole kvalitete. Taj sustav najjednostavnije ocrtava definicija koja kaže da je kontrola kvalitete briga za instituciju. Prvi korak u tom smjeru započinje opisom svih poslovnih procesa koji se odvijaju u toj instituciji. Time se jasno uočavaju nesukladnosti u procesima i greške u organizacijskoj strukturi. Taj korak neophodan je za planiranje načina uklanjanja pogrešaka što je izravan pomak ka kvalitetnijem radu. Opis poslovnih procesa i planiranje unapređenja tih procesa podrazumijeva stvaranje dokumentiranog sustava koji nedvosmisleno određuje način izvođenja, razvija i nadzire sve radnje i procese u organizaciji, a svako daljnje poboljšanje podrazumijeva nadogradnju sustava. Ukratko, cijeli sustav čini zatvoreni krug u kojem se u in-

stituciji zna kako treba raditi, zapisuje se kako se radi, radi se onako kako je zapisano i ako treba mijenja se ono što je zapisano.

Popisani svi poslovni procesi na Medicini

Kako bi krenuo u tom smjeru Medicinski fakultet popisao je sve poslovne procese koji se odvijaju na fakultetu. Projektom su

uključeni procesi nastave, znanstveno istraživačkog rada, upravljački procesi i procesi podrške. Time je formirana jedinstvena baza koja opisuje funkcioniranje jedne cijele visokoškolske ustanove. Vrijednost projekta je u tome što je cjelokupni prikaz našeg fakulteta dostupan svima. Time se pruža mogućnost provjere, komentara i kritika, te se ostavlja prostor za stalno

nadograđivanje. Poslovni procesi opisani su pomoću alata ARIS firme IDS Sheer i rezultat su suradnje s tom firmom u cilju promicanja svijesti o vrijednosti analize poslovnih procesa kao prvog i neophodnog koraka u sustavu kontrole kvalitete. Kako bi rezultati tog projekta bili javni i kako bi se šira akademska zajednica mogla upoznati s njegovim rezultatima Fakultet je u suradnji s IDS Sheerom objavio cijeli repozitorij poslovnih procesa (dostupno na mrežnoj adresi <http://aris.mefst.hr:9090/businesspublisher/>, Anonymous access > Contents > Ulazni model). Nadamo se da će ovaj projekt zainteresirati akademsku zajednicu te se proširiti na čitavo Sveučilište. Time bi se dobili jedinstveni sustav kontrole poslovnih procesa cijelog Sveučilišta i izniman alat u borbi za uvođenje suvremenih sustava kontrole kvalitete.

*prof.dr.sc na histiologiji i embriologiji Medicinskog fakulteta u Splitu

Svečana sjednica na

Najpoznatiji svjetski forenzičar počasni doktor Sveučilišta u Splitu

Počasni doktorat znanosti dodijeljen je eminentnom i svjetski priznatom forenzičaru prof.dr.sc. Henryju Leeju zbog njegovog izuzetnog doprinosa razvoju forenzičnih znanosti u Hrvatskoj, ali i doprinosa razvoja splitskog Sveučilišta kako na području znanstveno-nastavnog rada tako i na području međunarodne prepoznatljivosti. Kako je istaknuo na dodjeli, iznimno je počašćen što prima počasni doktorat splitskog Sveučilišnog centra za forenzične znanosti budući da je to prvo priznanje takve vrste koje mu

stiže iz Europe. Henry Lee prvi je put u Hrvatsku došao na početku Domovinskog rata. Bio je, i još jest, aktivno uključen u proces identifikacije žrtava rata u Hrvatskoj i BiH. „Split ima sjajan potencijal da postane jedan od vodećih centara forenzike u vašem dijelu Europe. Hrvatska već sada ima odlične stručnjake iz forenzike koje sam imao prilike upoznati, a nastavite li ovako, sigurno će netko od Splitsana u budućnosti postati velikim stručnjakom na svjetskoj razini.“ naglasio je Henry Lee.

U velikom amfiteatru FESB-a 8. je prosinca svečano obilježena 36. obljetnica Sveučilišta. Uz članove splitske akademske zajednice nazočile su delegacije sveučilišta u Rijeci, Puli, Osijeku i Mostaru, predstavnici Županije, Grada Splita, HRM-a, Splitsko-makarske nadbiskupije,

veleposlanik Izraela njegova ekscelencija Yosef Amrani te članovi konzularnog zbora. Nazočnima su se obratili prof. dr.sc. Pero Lučin, rektor Sveučilišta u Rijeci, Ante Sanader, župan Splitsko-dalmatinske županije, Anđelka Visković, dogradonačelnica Grada Splita, dr. don Drago Šimundža, pastoralni vikar

Splitsko-makarski te prof.dr.sc. Petar Selem, predsjednik saborskog Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu. Rektor Ivan Pavić prisutne je podsjetio na početke visokoškolskog života u Splitu, rekapitulirao povijest Sveučilišta te osnovnim zadatkom u novoj razvojnoj etapi naznačio borbu za kvalitetu.

Dan Sveučilišta u Splitu

Počasno zvanje i titula profesor emeritus dodijeljena je prof. dr. sc. Zvonku Rumboldt s Medicinskog fakulteta, plakete za izuzetan doprinos razvoju Sveučilišta dobili su prof. dr. sc. Anna Maria Eleni Giammarco s Filozofskog, prof. dr. sc. Josip Kasum s Pomorskog, prof. dr. sc. Igor Rudan s Medicinskog i prof. dr. sc. Ivana Šverko s Građevinsko-arhitektonskog fakulteta. Dekani KTF-a i FESB-a te ravnateljica Studentskog centra primili su povelje u povodu 50. obljetnice njihovih institucija.

O d dobitnika Rektorove nagrade za izjavu smo zamolili Anu Koceić, studenticu IV. godine Dentalne medicine: "Zašto bi netko, tko je mogao birati i vrstu i mjesto studija, izabrao studirati stomatologiju na tako mladom fakultetu kao što je splitski Medicinski fakultet?"

„Moj je izbor bio Medicinski fakultet u Splitu jer sam smatrala da je jednako dobar kao i zagrebački, koji bi mojim roditeljima donio dodatne troškove, a recesij-ska su vremena. Kad sam saznala da u Splitu kreće i studij Dentalne medicine, za svaki sam slučaj prijavila oba. A kad sam na oba i prošla, bila sam u velikoj dilemi - što upisati? Radovala me pomisao kako će mi ovaj smjer omogućiti da mnogima pomognem steći blistav i zdrav osmijeh, a u korist stomatologije prevagnuli su i interesi moje budućnosti. Nakon upisa počela me kopkati pomisao o studiranju u drugom gradu, pa i o fakultetu s tradicijom, ali brzo sam uvidjela da mi splitska Dentalna medicina pruža golemu prednost jer je mali broj studenata uz izvrsne nastavnike svakome od nas pružio šansu za stjecanjem dubljeg znanja, i teorijskog i praktičnog. Počeci su stoga ovdje bili možda i teži nego drugdje, ali sam sada, kao studentica 4 godine, posve sigurna da sam izabrala studij po mjeri za mlade i perspektivne, one željne znanja.“

Dobitnici Rektorove nagrade Sveučilišta u Splitu

Ovogodišnji dobitnici Rektorove nagrade su: Ivo Bakota i Daria Petrić (Ekonomski fakultet), Maja Braović i Tonči Novković (FESB), Ivana Lučić i Ivana Šabić (Filozofski fakultet), Ivan Đepina i Luči Plosnić (GAF), Lucija Meštrović i Zrinka Plenković (KBF), Petra Tomasović i Marko Parat (KTF), Toni Modrić i Šime Veršić (Kineziološki fakultet), Duje Erceg i Ana Koceić (Medicinski fakultet), Nikola Paić i Petar Kursan (Mediteranska poljoprivrede), Marija Škiljo i Josip Karakašić (Pomorski fakultet), Iva Bego i Vedran Zlatić (Pravni fakultet), Marin Čalo i Darko Zarić (PMF), Mario Brekalo i Koraljka Radić (Stručni studiji), Paola Kučan i Anita Baban (Forenzika), Mira Ćurin i Igor Talijančić (Studij mora), Petra Škara i Petra Težak (UMAS).

Proslava Dana Umjetničke

Dan Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu, 6. prosinca, ove je godine obilježen svečanom sjednicom Vijeća u dvorani sjevernog tornja Sveučilišne knjižnice. Svečanosti je nazočilo vodstvo Sveučilišta, studenti i njihovi roditelji, te brojni članovi sveučilišne zajednice i njihovi gosti. Podijeljene su svjedodžbe prvostupnicima, a po prvi puta i magistarske diplome. Na svečanosti su nastupili zbor Umjetničke akademije pod ravnanjem prof. Vlade Sunka i studenti druge godine studija glume.

Ne bojte se umrijeti od ljepote i za ljepotu!

...U ovim zgodama malo je neobično početi od kraja, ali dopustite mi mali obrat.

„This is the end
Beautiful friend
This is the end
My only friend, the end.“

Te početne riječi Jima Morisona iz dojmljive glazbene priče *The End* snažno podcrtavaju početak Coppolina filma *Apokalipsa danas*. Naslov tog teološkog, ako hoćete mističnog teksta sv. Ivana Evanđeliste, u nas se ne prevodi kao propast, užas, katastrofa, beznađe, već naprotiv kao *Otkrivenje*. I doista, pažljivim iščitavanjem otkrivamo kako *Apokalipsa* sadrži jednu jedinu poruku: nadu i ljubav. A što je umjetnost nego otkrivanje, tražanje, propitivanje i istraživanje, što je negoli hod od poznatoga prema nepoznatomu? Imamo li danas u našoj domovini razloga biti raspoloženi apokaliptično? Imate li vi mladi diplomirani studenti razloga za optimizam, nadu? Mnogi će dvojiti pri odgovoru, ali dopustite mi podsjetiti vas na riječi velikog Kahlila Gibrana:

“Umjetnost je život kad život skine koprenu sa svoga svetog lica. Ali, vi ste taj život i vi ste ta koprena. Ljepota je vječnost što se gleda u ogledalu. Ali vi ste ta vječnost i vi ste to ogledalo.”

Gledajući vaša sretna i ponosna lica vjerujem da sveučilišna zajednica i naročito profesorski zbor Umjetničke akademije ima pravo tražiti i vlastiti odraz u tom ogledalu. S pravom ste došli po zasluženi poklon, vlastitu svjedodžbu i diplomu i to na blagdan sv. Nikole, čiji su atributi tri zlatne jabuke. Te tri zlatne jabuke koje smo vam poklonili tijekom studiranja su znanje, sposobnosti i vještine, ali ništa nismo učinili ako vam nismo prenijeli i ono najvažnije - plemenitost, čast i poštenje. Samo marljivi i časnji ljudi mogu odagnati apokaliptične oblake koji su se nadvili nad svima nama.

Slušajte i dalje The Doorse, ali vas molim da ne završite kao Jim Morison. Vas čeka mnogo, naporna posla oko dizanja koprene s lica života. Pozvani ste je dizati i otkrivati, hrabro i neustrašivo kako bi se Ljepota kao vječnost bez stida gledala u ogledalu. Pri tome će biti teškoća i žrtava, zasigurno. Ali ne bojte se „noćas umrijeti od ljepote“ i za ljepotu. I ne smetnite s uma, kako to pjesnik Krsto Frankopan kaže: „Navik on živi ki zgine pošteno!“

Pozdravni govor dekana dr. sc. Btanka Matulića, izv. prof., izrečen na Dan Akademije 6. prosinca 2010.

Kvalitetom rada ne zaostajemo za etabliranim

Odsjek za kazališnu umjetnost osnovan je istovremeno s početkom provođenja bolonjske reforme sustava visokoga obrazovanja. Nama, kazališnim djelatnicima koji smo se upustili u pionirski pothvat obrazovanja glumaca na visokoškolskoj razini u Splitu, štošta nije bilo jasno, a studentima još i manje. Stoga smo učili svi zajedno, ponekad i na vlastitim pogreškama, no poneseni prvim rezultatima uzletjeli smo prilično visoko. Nakon pet godina i prvih magistara glume i, što je važnije, prvih profesionalnih umjetničkih uspjeha naših studenata, dosadašnje iskustvo pomoći će nam u rastu i razvoju vlastitog pristupa glumačkom obrazovanju. Gledajući naše studente na pozornicama hrvatskih kazališta, postaje jasno da je stigla jedna drugačija generacija koja će pomicati granice stvaralaštva i oslikavati svijet drugačijom osjećajnošću. Uz to, sudjelujući na međunarodnim susretima kazališnih akademija, vrlo rano smo dobili priliku uspoređivati svoj rad s drugima u Hrvatskoj i inozemstvu, stjecati nova saznanja i obogaćivati iskustva, ali isto tako shvatiti da kvalitetom rada ne zaostajemo za starijima, etabliranim i (materijalno) bogatijima. Očiju uprtih u budućnost, s nadom da ćemo biti još bolji, uspješniji i veći, želja nam je biti vidljivijima među studentima na Sveučilištu i u gradu. Za to (a to je: kazalište siromašno sredstvima, ali bogato značenjima) trebat će nam dobre volje s vrha, našega truda i vremena te ponešto novca i prostora.

Goran Golovko, doc., prodekan za umjetnost, znanost i međunarodnu suradnju, predstojnik Odsjeka za kazališnu umjetnost

Iznimna generacija studenata

Ove smo godine promovirali jednu iznimnu generaciju studenata koji su ostavili trag izvrsnim rezultatima u nastavi, ali još i više svojim angažmanima u izvannastavnim projektima. Ne mogu ovdje o svim njihovim nastupima, priznanjima i nagradama s državnih i međunarodnih natjecanja. Izdvojiti ću tek jedan vrlo vrijedan projekt studenata Glazbenog odjela – pokretanje časopisa *Allegro* koji živi i traje, evo već tri godine. Prvotna ideja i pokretač našim je studentima bila želja ostvariti časopis informativnog sadržaja, koji istovremeno odiše humorom i svježinom te zrcali duh Dalmacije, Splita i same Umjetničke akademije. I uspjeli su, ne samo ostvariti ideju, nego i kontinuitet. Časopis je tematski, ali sadrži i redovite rubrike u kojima pisci-studenti prate i komentiraju sva relevantna glazbena zbivanja u Splitu i šire. Ostvarena je i suradnja sa srodnim izdanjima iz cijele Hrvatske, a od trećeg broja časopis ima i notni prilog – partituru suvremenog hrvatskog skladatelja. Iako je *Allegro* zajednički projekt svih studenata glazbe splitske Akademije, izdvojiti ću s mnogo razloga ime glavne urednice Sare Dodig, moje dojučerašnje studentice, danas mlade kolegice, dobitnice dekanove i rektorove nagrade. „Razmaknuti betonske kutije za spoznati i doživjeti igru oblaka“, ponekad je lakše nego ostati na odabranom putu. U ovim današnjim vremenima trebat će vam svima mnogo vjere, pameti, strpljenja i ustrajnosti. Zato svima mnogo sreće!

Dr. sc. Mirjana Sirišćević, Glazbeni odjel UMAS-a

akademije u Splitu

‘Prilika za nove mogućnosti...’

Žeđ za umjetnošću izjednačava nas bez obzira na osobne interese. Nekoć nam je željenu a nedohvatljivu misiju, predstavljalo upisati Akademiju a sada... sve je to iza nas. Jesmo li za uzvrat pametniji? Diploma danas, na žalost, ne donosi sređenu budućnost, no ima li uopće čarobnog štapića kojim bismo ispunili sve želje? Odškrinuvši vrata novog životnog razdoblja dobivamo priliku za novi let i nove mogućnosti. Svjesni novih izazova koji su pred nama, postajemo znatiželjnici novih iznenađenja. Nismo više studenti. Kažu, postajemo odrasli ljudi... ali pitanja su u ovom trenutku možda veća od nas samih. Ne posustajući na putu vlastitih želja zahvaljujemo svima koji su nam pomagali i pomogli da postanemo to što jesmo: našim obiteljima, profesorima, kolegama i prijateljima ... Rastanak donosi pomiješana osjećanja, ali neka nam i danas i zauvijek vodilja budu čestice radosti s vedrim pogledom prema sutra.

Sara Dodig, glavna urednica časopisa Allegro

Prva konferencija dekana umjetničkih akademija Hrvatske

Na inicijativu dr. sc. Branka Matulića, izv. prof., dekana UMAS-a, 2. prosinca 2010. godine u Zagrebu je održana prva konferencija dekana umjetničkih akademija Hrvatske. Nazočili su joj prof. Enes Midžić, dekan Dramske akademije u Zagrebu, prof. Dalibor Jelavić, dekan Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, prof. Mladen Janjanin, dekan Muzičke akademije u Zagrebu, prof. dr. sc. Helena Sablić Tomić, dekanica Umjetničke akademije u Osijeku, prof. Tonči Vladislavić, dekan Akademije primijenjenih umjetnosti u Rijeci i prof. Shehu Bashkim, voditelj Odjela za glazbenu pedagogiju Sveučilišta u Puli.

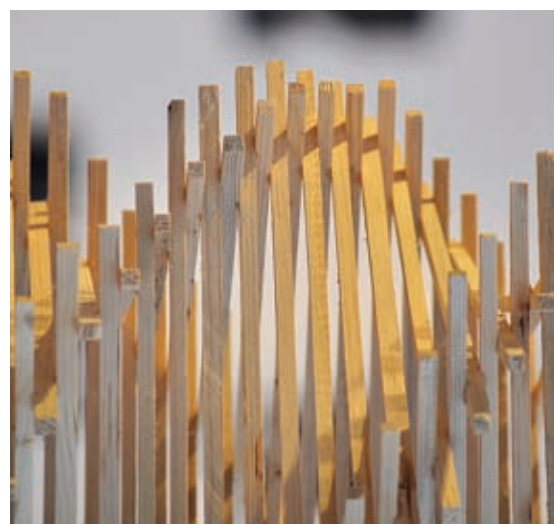
Istaknuta je potreba čvršće međuinstitucionalne suradnje na svim razinama, od usuglašavanja studijskih programa, upisne politike, razmjene studenata i profesora, međunarodne suradnje, zajedničkih umjetničkih, znanstvenih i stručnih projekata, sve do međusobnog dijeljenja informacija, iskustava i znanja, a sve u cilju poboljšanja položaja umjetničkih akademija u okviru sveučilišne zajednice i društva općenito. U tom su duhu dekani izrazili spremnost i želju da će u svim važnim pitanjima za područja umjetnosti nastupati zajednički i s usuglašenim stavovima, a što se posebno odnosi na prijedloge novih zakona (Zakon o Sveučilištu, Zakon o visokom obrazovanju i Zakon o znanosti). Dogovoreno je kako će se dekanske konferencije u buduću održavati prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

„Nema dohvatljive budućnosti za koju bi valjalo trpjeti sadašnjost“

Izazov je prirediti niskobudžetnu izložbu studentskih radova kojom se Umjetnička akademija na Smotri sveučilišta odriče štanda, paradigmatškog punkta trgovine, pa i trgovine znanjem. Znanje je roba. Tako kažu. U nena-metljivom, suzdržanom postavu u sjevernom tornju Sveučilišne knjižnice mladi autori, studenti/ce Umjetničke akademije ovaj put podastiru na uvid svjetonazor koji ne podržava tvrdnju da je znanje puka roba, što je prvi dojam na ulasku u izložbeni prostor. Radovi su rezultat slobodnog promišljanja i relaksirajućeg stvaralačkog čina, misao je koja nas prati cijelim prohodom kroz izložbu, misao je koja nas “drži” pred svakim zasebnim radom, kao i pred ukupnim postavom. Ovi radovi ne postavljaju velika pitanja. Nisu preten-ciozni. Jednostavan je jezik izražavanja kojim komuniciraju. Sagledljivi su i trpljivi u prostoru. Dozvoljavaju i da se udahne. Jasno se prepoznaje da se kroz studijske programe Umjetničke akademije njeguje radinost oslobođena stereotipa. Studenti/ce su uronjeni/ne u svakodnevnu zbilju, brzo se referira-ju na suvremene društvene događaje, na inflaciju svega i oskudicu svačega, pa je oblikovni materijal kojim iskazuju svoj odnos spram ukupnosti svi-jeta baš sve, sve do čega se može doći i izvući iz neposrednog okruženja, iz memorije, iz sebe. Mišlju, pogledom, dodirnom. Nema uporišnih točaka niti dohvatljive budućnosti za koju bi valjalo trpjeti sadašnjost. Ovdje je važno naglasiti, jer se zaboravlja: Nije studentsko doba samo zalog budućnosti. Ono je tri, pet, sedam godina potentnog života, života koji nas nadahnjuje do smrti. Na akademiji je to vrijeme druženja, uspostavljanje različitih relacija, osluškivanje i prihvaćanje drugih jezika izražavanja, uvažavanja povijesne zbilje i baštine, ali i vrijeme razumijevanja suvremenosti, nestrpljivosti na-slučenih ideja, vrijeme mentalnog, intelektualnog i emocionalnog izobilja, vrijeme erosa i akcije. Sad, sad je važno napraviti tu stvar, sad je važno javno obznanim stav, napraviti rad i upitati: Ima li tko, ima li tko vidi?

Mateo Perasović, izv. prof., prodekan Umjetničke akademije, o izlož-bi radova Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu u sjevernom tor-nju Sveučilišne knjižnice, povodom Smotre sveučilišta 2010. godine

obrazovna politika

Nacionalni okvirni kurikulum – možemo li prema

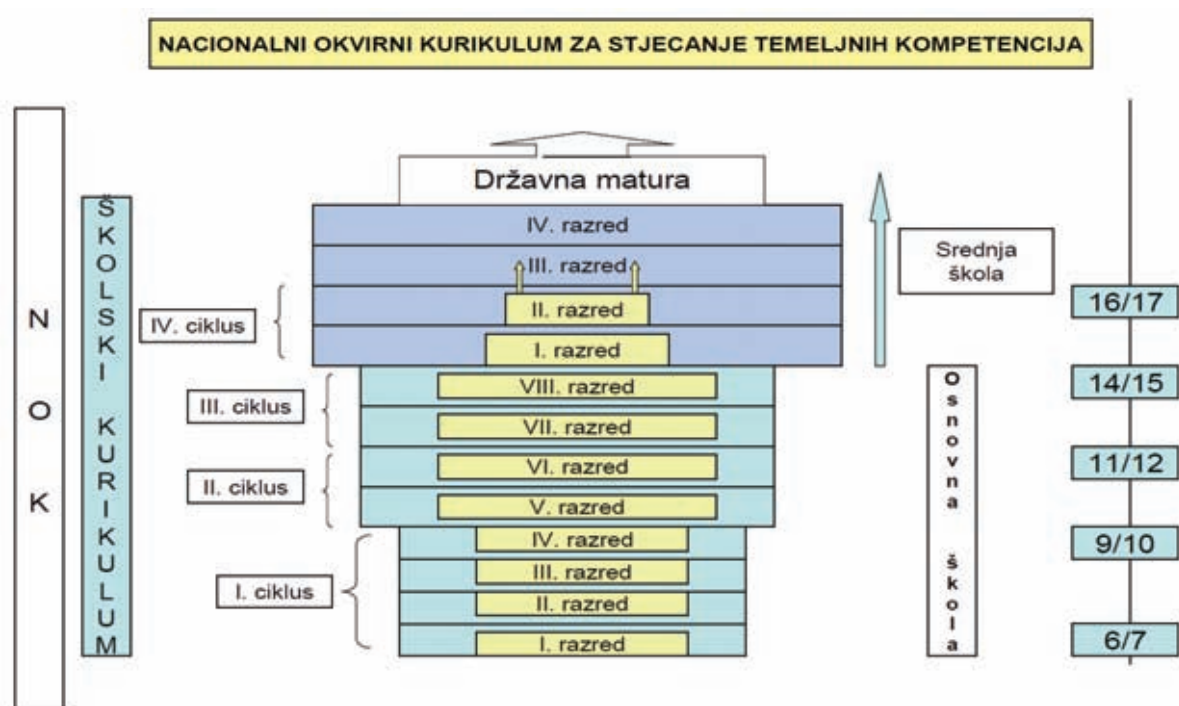
PIŠE:
MARTINA PERIĆ

Iako je nekoliko mjeseci trajalo medijsko 'mrmljanje' o ljetos predstavljenom NOK-u, stvar je dobila veću pažnju tek prošlog mjeseca, nakon reakcije Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Jasno i glasno, HAZU je objavila da NOK nije prihvatljiv. Radi se, ističu u toj instituciji, o dokumentu koji nije u skladu s preporukama o cjelovitom pristupu preobrazbi predvisokoškolskog obrazovanja, kao ni s dokumentima Europske Unije. Ocjenjuje se kako na temelju objavljenog NOK-a nije moguće započeti sustavnu preobrazbu školstva u Republici Hrvatskoj. Osim toga, smatraju neophodnim da ovako važan dokument donese Hrvatski sabor, a ne ministar MZOŠ-a, kako to sada propisuje zakon, te da se treba formirati tijelo nadležno za odobravanje preobrazbe i praćenje reforme hrvatskoga školstva koje će biti izravno odgovorno Hrvatskom saboru. „Sukladno predloženome, potrebno je promijeniti i zakonske okvire, a javnim natječajem osigurati nezavisne vrhunske stručnjake za sastav tijela čije se osnivanje predlaže (odbor ili nacionalno vijeće, minimalno, saborski pododbor za reformu školstva).“, stoji u izjavi HAZU.

Opći dio NOK-a – neupotrebljiv!

No, što je to sporno u NOK-u? Pojasnimo, NOK se sastoji od općeg i posebnog dijela. U općem su dijelu definirane temeljne odgojno-obrazovne vrijednosti, ciljevi odgoja i obrazovanja, načela i ciljevi odgojno-obrazovnih područja, te vrednovanje učeničkih postignuća. Posebni se dio bavi postignućima po područjima – što učenici u okviru

Posljednjih nekoliko godina Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa bavilo se izradom Nacionalnog okvirnog kurikuluma (NOK). Radi se dokumentu koji bi trebao biti osnova reforme hrvatskog školstva po uzoru na europske norme. Najjednostavnije, NOK bi trebao nositi jasne smjernice – što nastavnici u okviru određenog područja trebaju predavati, te što učenici trebaju usvojiti. Kako MZOŠ ističe, u pripremi dokumenta na razne je načine sudjelovao i široki broj sudionika – tri sastava Vijeća za nacionalni kurikulum, stručne radne skupine, sudionici odgojno-obrazovnog procesa i šira javnost, pisanim ili usmenim primjedbama i prijedlozima. Prije nekoliko mjeseci, NOK je i službeno osvanuo pred licem javnosti. Međutim, neki od stručnjaka koji su sudjelovali u njegovoj izradi upozoravaju da ni način na koji se najvažniji dokument za reformu hrvatskog osnovnog i srednjeg školstva rađao, niti sam njegov sadržaj ne ulijevaju povjerenja u napredak. Sam se proces, ističu, odvijao neprofesionalno i netransparentno, a ishod takvoga rada je nepotpun tekst koji u konačnici ne odgovara dokumentu na kojem su radile za to odgovorne radne skupine. Stručnjaci sumnjaju da je cijela reforma kozmetičke prirode; da se zadovolji forma, a ne sadržaj; štoviše, da je jedina njihova funkcija pri izradi NOK-a i bila upravo zadovoljenje forme, kako bi se javnosti pokazalo da je konzultirana struka.

određenog predmetnog područja moraju usvojiti.

Upravo je opći dio 'crvena krpa' kritičara. Akademik Stanko Popović, član drugog Vijeća za NOK čak smatra da je jedini vrijedan dio NOK-a onaj posebni (postignuća po područjima), dok je njegov opći dio potpuno neoperativan i ističe da će, ukoliko ostane kakav jest, izazvati velike lomove u hrvatskom školstvu.

„Mnoštvo se problematičnih stvari nalazi u tom dokumentu. Problematično je uvođenje ciklusa te stoga i postignuća po ciklusima umjesto po predmetima i školskim godinama kao dosad.

Nije jasno kada bi učenici trebali usvojiti određena znanja i vještine tijekom jednog ciklusa (koji traje više godina)? Dalje, ne navodi se kada se uvode pojedini predmeti, ne navodi se satnica po pojedinim predmetima, no u isto se vrijeme uvode novi predmeti i 'međupredmetne teme' koji bi zacijelo uzeli dio satnice osnovnih i obveznih predmeta. No, tko će predavati nove predmete i međupredmetne teme? Imamo li mi ljude obrazovane za tako nešto? Postignuća po područjima su neusklađena i nedorečena zbog metodologije rada nametnute od birokratskih struktura u MZOŠ-u pa je i opseg

teksta po područjima neujednačen. Osim toga, školama je ostavljeno da same na svoju ruku sastavljaju svoj nastavni plan i program, a to bi rezultiralo neujednačenim predznanjima studenata i otežalo bi prelazak iz škola u druge škole.“

Dodaje da NOK nije usklađen s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom, a gotovo u potpunosti ignorira Hrvatski nacionalni obrazovni standard, još uvijek važeći nastavni plan i program u osnovnoj školi. Zbog svega navedenog Popović zaključuje da opći dio NOK-a nije operativan i ne može biti temelj reforme niti predstavljati samu reformu. „Ipak, uvjeren sam da posebni dio,

postignuća po područjima, unatoč nedorečenostima, treba sačuvati, jer su rezultat velikog zalaganja područnih radnih skupina, te će biti od velike pomoći u izradi predmetnih nastavnih planova i programa, naukovnih osnova, a u taj projekt treba što prije (odmah) krenuti“, zaključuje akademik Popović.

Sokolić: Struka nije konzultirana!

Dr. sc. Franjo Sokolić, profesor na splitskom PMF-u i član Radne skupine za prirodoslovlje ističe netransparentan način rada na NOK-u. „Prvo Vijeće za NOK je raspušteno zato što je donijelo veoma loš dokument, sa čime su se svi složili. Drugo je Vijeće ministar raspustio bez obrazloženja. Treće, još postojeće Vijeće, predložilo je NOK na temelju rada povjerenstava, koji nije onaj koji je na stranicama MZOŠ-a. Ministar i MZOŠ su si uzeli slobodu da ga značajno modificiraju prije objavljivanja. Informacija na stranicama MZOŠ-a, da su u donošenju tog dokumenta bili uključeni svi oni koji su spomenuti, 'sudionici odgojno-obrazovnog procesa i šira javnost, pisanim ili usmenim primjedbama i prijedlo-

Filozofija pod religijom?!?

Kako je na tribini na temu NOK-a održanoj krajem listopada na splitskom PMF-u istaknuo prof. dr. sc. Mislav Kukoč s Filozofskog fakulteta u Splitu, prijedlog prema kojemu je filozofija jedna od tri određene grane nadređenog polja 'Religija i etika' toliko je apsurdan, šokantan i skandalozan da sam po sebi osporava stručnu sposobnost i kompetencije članova radne skupine koji su ga usvojili da sudjeluju u odgovornom poslu kreiranja obrazovnog sustava Republike Hrvatske. „Tijekom svoje višemilenijske povijesti filozofija je samo u srednjem vijeku bila podređena religiji, tako da ovaj fundamentalističko-klerikalistički pokušaj vraćanja iz 21. stoljeća u srednji vijek predstavlja skandalozno civilizacijsko obezvređivanje hrvatskog obrazovnog sustava“, ističe prof. Kukoč. „Zaista, prijedlog radne skupine za društveno-humanističko područje se u tom pogledu pokazao iznimno loše definiranim. U skladu s mišljenjima filozofa diljem hrvatskih sveučilišta taj potez nije bio primjeren i u tom je smislu Vijeće taj prijedlog promijenilo. No činjenica je da je dokument sada pred očima javnosti koja može reagirati, a dokument se sukladno tome treba dorađivati“, navodi Hrvoje Kraljević.

Franjo Sokolić

reformi školstva

zima', nije točna. Nama u radnim skupinama nisu bile dostupne te primjedbe. Kada sam se - na sastanku radne skupine povjerenstva za prirodoslovlje - pokušao pozvati na zaključke HAZU sa savjetovanja o NOK-u, koordinatorica projekta mi je to zabranila". Kako dodaje, najgore je što NOK u ovakvom obliku nije primjenjiv, iz nekoliko razloga. „Sam tekst NOK-a koji je trebao biti pomno osmišljen je površno napisan, obiluje nesuvislim rečenicama i gramatičkim greškama. Nedostaju mu predmetni kurikulumi a u ministarstvu ističu da je 'spreman za primjenu u školama'." , naglašava prof. Sokolić.

Kraljević: NOK je najvažnija stvar koja se dogodila našem obrazovanju

S druge strane, prof. dr. sc. Hrvoje Kraljević, predsjednik posljednjeg Vijeća koje je radilo na kurikulumu ističe da je NOK najvažnija stvar koja se uopće dogodila hrvatskom obrazovanju. Nacionalni okvirni kurikulum je, ističe, *tek predložak*, okvir, kao što mu ime kaže, za izradu predmetnih kurikulumu, odnosno konačnog i operativnog dokumenta, *Nacionalnog kurikulumu* – tek taj posljednji bit će 'plan primjene'.

“Od izuzetne je važnosti, prije svega drugoga, sama činjenica da je Nacionalni okvirni kurikulum, unatoč nekim propustima, donesen. Propusti se uglavnom odnose na uvodni dio teksta koji je neusporedivo lošiji od verzije koju je Vijeće kojem sam predsjedavao predložilo. Naime, u tekstu koji smo predložili jasno je bilo da se predmetni i školski kurikulumi, kao i sam Nacionalni kurikulum *tek trebaju izraditi prema predlošku*. A predložak u ovoj priči je sam NOK. No, to je maknuto iz uvoda ovog dokumenta, što daje naslutiti da i neki ljudi u Ministarstvu ne razumiju prirodu dokumenta”.

Kraljević ističe da je NOK tek početak reforme i da predstoji još

mnogo posla da bi se krenulo u rad po predmetima koji je u biti i glavni cilj ovog projekta. “Dakle, potpuno je krivo mišljenje nekih, pa i samih službi unutar MZOŠ-a da je NOK gotov i da 'ide u škole'. To nije tako! Doduše, NOK može sa svojim popisima učeničkih postignuća poslužiti nastavnicima kao vodilja za provođenje nastave po postojećem planu i programu, koji Ministarstvo nije promijenilo donošenjem NOK-a. Za punu primjenu, odnosno za provedbu „kurikularne reforme nastave“ treba najprije iznova definirati popis predmeta, kroz koje će trebati doći do propisanih postignuća, koja je satnica tih predmeta u školama raznih vrsta i na raznim razinama, pa tek onda prijeći na rad predmetnih kurikulumu iza kojih slijedi Nacionalni kurikulum, kao konačni operativni dokument. Najteži posao tek nas očekuje, a u međuvremenu je NOK u javnosti, na raspravi, i može se mijenjati i poboljšavati.”.

Reforma koju treba pripremati i provoditi godinama

Ministarstvo je mišljenja da je doneseni NOK postigao visoki konsenzus u skladu sa zakonom te da je spreman za upotrebu. „Doneseni NOK prošao je široku višemjesečnu javnu raspravu te je Ministarstvo u njegovu konačnu inačicu uvrstilo sve relevantne konstruktivne primjedbe i prijedloge proizišle iz te javne rasprave, a upućene od strane brojnih zainteresiranih sudionika sustava obrazovanja - nastavnika, učitelja i akademskih pedagoških stručnjaka. Činjenica da se stavovi pojedinih članova radne skupine o konačnom izgledu određenih stavki dokumenta nisu poklapali sa stavovima i prijedlozima većine zainteresiranih javnosti, a iskristaliziranih kroz javnu raspravu te uvrštenih u konačnu inačicu dokumenta, ne umanjuje vrijednost i uvažavanje doprinosa radne skupine od strane Ministarstva kao donositelja dokumenta. Doneseni NOK valjan je za sve nositelje odgojno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama“, ističe se u odgovoru Duje Bonaccija iz MZOŠ-a.

Prilično širok raspon mišljenja i stavova o jednom tako temeljnom dokumentu. Teško se oteti dojmu da osnovni pojmovi u vezi NOK-a nisu potpuno jasni svim sudionicima procesa njegova nastanka. Bilo kako bilo, reformu ovolikih ambicija potrebno je pažljivo pripremiti i polako integrirati - u ozbiljnim zemljama ona se planira strategijski, godinama, i provodi još duže vremena, a integrira korak po korak. Zato, koja god sudbina sadašnjeg NOK-a bila, ostaje za nadati se da će se daljnjim koracima reforme hrvatskog školstva pristupiti pažljivo, zainteresirano i transparentno.

Tko želi preživjeti, mora inovirati!

„Na putu od otkrića do tržišta komercijalizacija se pokazala važnijom od inovacije same. Stoga kad stvarate inovaciju odmah morate razmišljati gdje su kupci i kako ćete je prodati, dostaviti i naplatiti. Inače ćete završiti s krasnim izumom i puno medalja, ali i dalje u garaži“.

Boris Golob, direktor Znanstveno-tehnologijskog parka Sveučilišta u Rijeci (SteP Ri) i konzultant s dugogodišnjim iskustvom, održao je u organizaciji Ureda za transfer tehnologije na Sveučilištu u Splitu radionicu „Inovacija od ideje do tržišta“. Proučavanjem uspjeha i neuspjeha najboljih tvrtki, posljednjih godina razvijene su metode stvaranja novih proizvoda i usluga koje značajno povećavaju vjerojatnost komercijalnog uspjeha inovacija. U razgovoru za Universitas, Golob nas upoznaje s novim načinom razmišljanja i novim postupcima inoviranja.

Relativno mali broj studenata i znanstvenika razmišlja o pokretanju vlastitog posla. Sigurno mnoge zanima postoji li recept za tržišni uspjeh?

Mnogi su nastojali ponuditi rješenje ili recept za poslovni uspjeh, no sigurnog recepta nema. Ipak, postoje neki osnovni sastojci zajednički svim pričama o uspjehu, bez obzira da li se radi o malom obrtu ili multinacionalki. Prvi je da budete drugačiji, drugi je da inovirate.

Tradicionalno je za mnoge inovacija izum, novi proizvod ili originalna ideja. Međutim, mnogi nagrađeni izumi ne dopiju na tržište. Koliko je važno u procesu inoviranja promišljati o komercijalizaciji inovacije?

Izum ili ideja je samo korak u stvaranju inovacija, često čak niti prvi niti najvažniji. Od ideje ili prototipa pa do inovacije je jako dug put. Inovaciju imate kada ste stvorili nešto novo i korisno - dokazano na tržištu.

Problem s nagrađenim izumima je što su oni jako daleko od stvarnosti – kupaca i tržišta. Na putu od otkrića do tržišta komercijalizacija se pokazala važnijom od inovacije same. Stoga kad stvarate inovaciju odmah morate razmišljati gdje su kupci i kako ćete je prodati, dostaviti i naplatiti. Inače ćete završiti s krasnim izumom i puno medalja, ali i dalje u garaži.

Može li se naučiti uspješno inovirati ili su za to ipak potrebne neke predispozicije?

Svi mogu naučiti inovirati, praksa je demantirala mit kako je za inoviranje potrebno biti kreativni genij ili kako je „to“ potrebno imati u sebi. U posljednjih desetak godina su razvijeni postupci koje mogu naučiti i primjenjivati svi: i poduzetnici i znanstvenici i izumitelji. Nove spoznaje o inoviranju daju

upute ne samo kako stvarati inovacije koje će kupci htjeti platiti, nego i kako uspješno organizirati proizvodnju i birati izglednija tržišta.

Neupitna je gospodarska važnost inoviranja, no to je ujedno i dugoročan proces u "kratkoročnom društvu". Kako Vi vidite inoviranje u kontekstu gospodarstva?

Teško je inovirati kada vam je „voda do grla“, no izvjesno je da ste dugoročno bez inoviranja „pod vodom“. Tko želi preživjeti mora inovirati, pitanje je samo da li će pritom koristiti metodu pokušaja i pogrešaka ili želi koristiti u svijetu i kod nas provjerene postupke.

Bili ste evaluator prijava BICRO programa "Proof Of Concept" (PoC). Kakva je prosječna slika domaćih ideja i projekata?

Ima ideja i projekata s globalnim potencijalom, nema ih puno, no kad bi barem neke ostvarile svoje potencijale osjetilo bi se na nacionalnom bogatstvu.

Nedavno ste postali i izvršni direktor Znanstveno-tehnologijskog parka Sveučilišta u Rijeci. Kakvi su Vaši planovi daljnjeg razvoja?

Želim stvoriti mjesto u kojem će iz dobrih ideja nastajati inovacije za svjetsko tržište.

Nikola Balić

Sveučilište u Splitu
Građevinsko-arhitektonski fakultet

raspisuje

NATJEČAJ

- za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje tehničke znanosti, znanstveno polje građevinarstvo, znanstvena grana nosive konstrukcije;
- za izbor jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje tehničke znanosti, znanstveno polje građevinarstvo, znanstvena grana hidrotehnika;
- za izbor jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent za znanstveno područje prirodne znanosti, znanstveno polje geofizika, znanstvena grana fizička oceanografija (vanjska suradnja).

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola.

Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 8 dana od dana objave natječaja, na adresu: Građevinsko-arhitektonski fakultet u Splitu, Ulica Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj-. Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 45/09), a uz prijavu na natječaj treba u dva primjerka priložiti:

- životopis
- opis nastavne i stručne djelatnosti (za točke 1. i 2.)
- popis znanstvenih i stručnih radova (za točke 1. i 2.)
- preslika diplome
- prijepis ocjena (za točku 3.)
- preslika domovnice.

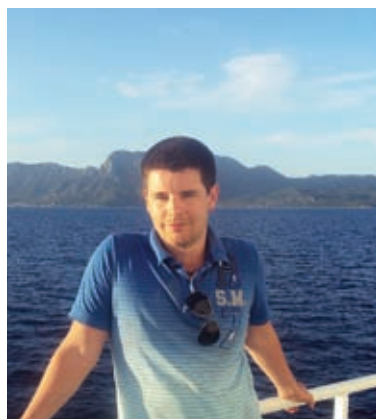
Sveučilište u Splitu
Građevinsko-arhitektonski fakultet

Hrvoje Kraljević

studentska istraživanja

Kako mladi Splitsani gledaju na politiku

Piše:
IVAN PERKOV

Osnovni rezultati istraživanja što ga je Ivan Perkov, student diplomskog studija sociologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, proveo u sklopu završnog rada na preddiplomskom studiju sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, a pod mentorstvom prof.dr.sc. Anči Leburčić

analizirani su i interpretirani u ovom radu.

Sociodemografska obilježja ispitanika

Sociodemografske karakteristike ispitanika obuhvaćaju spol, dob, mjesto rođenja, završeni stupanj obrazovanja, radni status, djelatnosti i primarni izvor prihoda. Prema spolu ispitanici su gotovo potpuno ravnomjerno raspoređeni (50,2% ženskog, 49,8% muškog spola). Dobna je struktura ispitanika također ravnomjerno distribuirana: 20-23 godine 33,1%, a od 24 do 26 i od 27 do 29 godina po 33,5%. No prema mjestu rođenja veliku većinu ispitanika možemo svrstati u urbano stanovništvo: 82,9% rođeno je u gradu, 10,9% na selu, a 6,2 posto na otoku.

Većina ispitanika ima završenu srednju školu (56%), slijede oni s visokom (26,9%) i višom školom (12,4%). Broj onih koji su završili samo osnovnu školu ili nisu završili ni nju, gotovo je zanemariv i iznosi u oba slučaja samo 1,1%. Ispitanici sa stečenim magisterijem ili doktoratom je 2,5%. Imajući u vidu da značajan broj ispitanika (posebno onih od 20-23 godine) ni teoretski nije mogao steći visoko obrazovanje, treba naglasiti da je obrazovna struktura splitske mladeži povoljnija nego što ovi podaci sugeriraju.

Što se radnog statusa tiče najveću grupu (34,9%) čine studenti, slijede stalno zaposleni (29,1%), potom zaposleni na određeno vrijeme (18,2%), nezaposleni (9,1%) te oni koji istovremeno rade i stu-

diraju (8,4%). Dakle, najvećem broju ispitanika glavni je izvor prihoda plaća (46,9%), a na drugom su mjestu (38,2%) oni - najčešće studenti - koje uzdržavaju drugi. Od djelatnosti u kojima ispitanici rade ili se obrazuju najzastupljenije su društvene (28,7%), tehničke (24,7%), biotehničke (17,1%) i uslužne (15,3%).

Zainteresiranost za politiku

Politika ima presudnu važnost za stanje određenog društva i njegovu budućnost, a utjecaj mladih kao društvene skupine na budućnost društva također je velik. Stoga pomalo začuđuje i zabrinjava i ovdje potvrđena činjenica da su mladi uglavnom nezainteresirani za politiku, da je njihova politička participacija ispodprosječna te da su u institucionalnoj politici marginalizirani (Vrcan, 1988).

Na pitanje o procjeni vlastite zainteresiranosti za politička zbivanja najveći je broj djelomično zainteresiranih (48,4%), jako zainteresirani za politiku ima 16,7%, a čak 34,9% ispitanika izjavilo je da ih politika nimalo ne interesira. Takav stupanj nezainteresiranosti zabrinjava jer mladi očito u politici ne prepoznaju sredstvo kojim bi vlastitu budućnost mogli učiniti boljom. Politici oni dakle ne pridaju ni blizu takvu važnost kakvu pridaju obrazovanju i radu i na neki je način svrstavaju na periferiju svog zanimanja. Ni za Split ni za Hrvatsku to ne može biti dobro jer nam trebaju mladi i sposobni ljudi koji bi promijenili postojeće, godinama iste političke garniture

od kojih se nešto novo teško može očekivati.

Politika i mediji

Situacija je nešto povoljnija u pogledu praćenju dnevno političkih zbivanja: onih koji ih redovito prate ima 26,9%, a 60,4% njih to rade ponekad. Broj onih koji nikada ne prate politička zbivanja je umjeren i iznosi 12,7%. Praćenje političkih zbivanja na dnevnoj razini važno je za razvijanje svijesti mladih o utjecaju političkih odluka i događaja u gradu, zemlji i svijetu na njihovu svakodnevnicu te na oblikovanje vlastitih političkih stavova i vrijednosnih sudova.

Zbog toga je važan i način na koji oni dobivaju te informacije. Za praćenje političkih događanja 26,2% njih koristi internet, 23,3% televiziju a 12% dnevni tisak. Najveći je broj onih koji istovremeno koriste veći broj medija (37,1%). Informacije na internetu, kojeg mladi koriste puno više od bilo koje druge društvene skupine, često su vrlo jednostavne i jezgrovite, ali ih je toliko mnogo da je teško izdvojiti one bitne. Televizijske i novinske informacije su opširnije, ali u tim medijima opasnosti od utjecaja vlasnika i vlasti na uredničke poslove u pravilu su veće. Javna televizija i dnevni listovi najpodložniji su manipulacijama političkih elita pa se u Hrvatskoj i danas, premda manje nego u Tuđmanovo doba, može govoriti o političkoj neslobodi medija.

Najveći broj naših ispitanika misli da mladi ljudi nisu dovoljno zainteresirani za politiku (62,2%), dok ih samo 14,5% smatra da je njihova zainteresiranost dovoljna. Sličan je

stav i o zastupljenosti mladih u političkom životu, ali su brojke ovdje još izraženije. Čak 74,9% ispitanika smatra da mladi nisu dovoljno zastupljeni, a njih svega 3,3% misli da jesu. Dvije navedene varijable usko su povezane jer je bez zainteresiranosti mladih za politička zbivanja nemoguće očekivati da će oni u politici biti zastupljeni u značajnijoj mjeri. Čini se da su glavni razlozi nezainteresiranosti mladih za politiku loše gospodarsko stanje, velika nezaposlenost i vrlo spore promjene političkih garnitura.

Političke stranke i izbori

Gotovo sve političke stranke u svojim strukturama imaju mjesto rezervirano za - 'stranačku mladež'. U ovom istraživanju, njih 12% izjavilo je da su članovi mladeži političkih stranka, 9,1% to namjerava postati, a 65,8% ispitanika nisu članovi niti to namjeravaju postati. Ovi podaci ne trebaju čuditi jer je mladima oduvijek bliže bilo izvaninstitucionalno nego stranačko političko djelovanje. Uostalom, unutar naših stranaka mladi ljudi, unatoč iznimkama, rijetko mogu sudjelovati u bilo kakvom odlučivanju i često dolazi do toga da samo reproduciraju riječi i stavove svojih starijih stranačkih kolega. Logično je zaključiti da je političko djelovanje mladih poželjnije i učinkovitije kroz organizacije civilnog društva nego kroz „tvrde“ i strogo hijerarhizirane političke institucije.

Iako svi navedeni podaci sugeriraju nedovoljnu ili ispodprosječnu zainteresiranost mladih za politiku, njihove izjave o glasovanju na

parlamentarnim, predsjedničkim i lokalnim izborima ne slijede taj trend. Naime, 56,7% ispitanika izjavilo je da uvijek glasuju na izborima, njih 32,7% glasuju povremeno, a samo 10,5% nikada ne izvršava svoju „građansku dužnost“. To govori da mladi barem u najvažnijim političkim trenucima shvaćaju važnost politike i vladanja, premda oni koji kontinuirano ne prate politička zbivanja i koje politika ne zanima u trenutku izbora teško mogu donositi odluke utemeljene na pravim vrijednostima.

Odnos prema Crkvi i nevladinim udrugama

Mladi građani i građanke grada Splita izjasnili su se o ulozi Katoličke crkve u političkom životu zemlje. 66,9% njih smatra da Crkva ne treba imati nikakvu ulogu u političkom životu, a 21,1% smatra da bi ta uloga trebala biti velika jer je Crkva važna društvena institucija.

S druge strane, veliki broj ispitanika (58,2%) misli da su nevladine organizacije i udruge vrlo važne za društvo, a samo 16,7% smatra njihovu ulogu nevažnom. Ovi pokazatelji govore da je naša mladež uvidjela značaj civilnog sektora. Dovoljno je pogledati razvijanost zemalja u kojima nevladine organizacije imaju velik značaj i

usporediti ih s Hrvatskom. Neraзвиjenost civilnog sektora u nas je posljedica i stupnja naše razvijanosti, i ratnih zbivanja i tranzicije, ali u 21. je stoljeću došlo vrijeme da on konačno postane značajan faktor na društvenoj sceni.

Problemi hrvatskog društva

Čak 98,9% ispitanika misli da je problem nezaposlenosti mladih prisutan u Hrvatskoj. Nadalje, njih 60,9% značajnim smatra problem neefikasnog školskog i obrazovnog sustava, dok njih 25,1% misli da tog problema nema. Nedovoljnu uključenost mladih u politiku problemom smatra 74,9%, dok 10,2% ne drže da taj problem postoji. Veliki broj mladih Splićana (68,7) smatra i da u Hrvatskoj nema dovoljno životnih perspektiva, dok se s time ne slaže njih 17,1%. 61,8% njih misli da je masovni odlazak mladih stručnjaka u inozemstvo veliki problem Hrvatske, dok 15,3% njih ne misli tako. Krizu morala u hrvatskom društvu problemom smatra čak 79,3% ispitanika, a samo 6,9% njih misli da tog problema kod nas nema. Siromaštvo kao društveni problem koji pogađa mlade prisutnim smatra 60,4%, a neprisutnim 23,3% mladih.

Svi su navedeni problemi me-

đusobno usko povezani: bez efikasnog obrazovnog sustava nemoguće je osposobiti kvalitetnu radnu snagu za tržište rada što vodi povećanju nezaposlenosti. A povećanje nezaposlenosti dovodi do gubitka perspektiva i masovnog odlaska mladih i sposobnih ljudi tamo gdje će njihove vrijednosti biti prepoznate. Sve to zajedno vodi krizi i stagnaciji društva.

Mladi su iznijeli i svoja mišljenja o ugroženosti određenih društvenih skupina na općoj društvenoj razini. I ovdje je nezaposlenost prepoznata kao važan društveni fenomen pa 92% ispitanika nezaposlene smatra ugroženom društvenom skupinom dok tek 4% smatra da to nije slučaj. Većina mladih ugroženima smatra i umirovljenike (78,9%) dok njih 12,7% misli da umirovljenici u nas nisu ugroženi. Vlastitu društvenu skupinu 84% mladih drži ugroženom, a 10,5% da ne. U pogledu ravnopravnosti spolova 53,8% žene u našoj zemlji smatra ugroženom društvenom grupom, a 30,9% misli da one to nisu. Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj ugroženima smatra 34,2%, a neugroženima 40,7%. Stav mladih da su u našem društvu ugroženi brojni slojevi vodi zaključku da su Lijepoj našoj potrebne temeljite promjene.

Politička situacija u

gradu i državi

Na otvoreno pitanje o općenitoj ocjeni trenutne političke situacije u Hrvatskoj najveći broj ispitanika (41,1%), odgovara da je situacija loša, a 16,4% ju ocjenjuje vrlo lošom. Pri tom je riječi kao što su 'katastrofa', 'užas' i 'raspad' upotrijebilo 10,8% ispitanika, dok situaciju dobrom ili vrlo dobrom smatra tek 2,5 posto ispitanika. Slične ocjene mladi iznose i o političkoj situaciji u gradu Splitu, gdje je riječ 'loše' upotrijebljena 26,9% puta, 'vrlo loše' 13,1%. Pozitivnim se riječima o situaciji u Splitu izrazilo tek 6,5% ispitanika. Zanimljivo je da su riječi nepotizam i sukob interesa u kontekstu splitske situacije korištene puno više nego na nivou države pa su tako za Split spomenute u 10,9% slučajeva, a za Hrvatsku 4,8%. Činjenica je da su se ispitanici mahom negativnim riječima izrazili o trenutnoj situaciji društva u kojem žive. Posljedica toga je i njihova antipatija prema politici i ljudima koji su njihov grad i državu doveli u takvu situaciju.

Stranke i političari

U odgovorima na pitanja o omiljenim političarima i političkim strankama čak 58,6% ispitanika nije navelo omiljenu stranku, a 62,1% njih nije navelo omiljenog

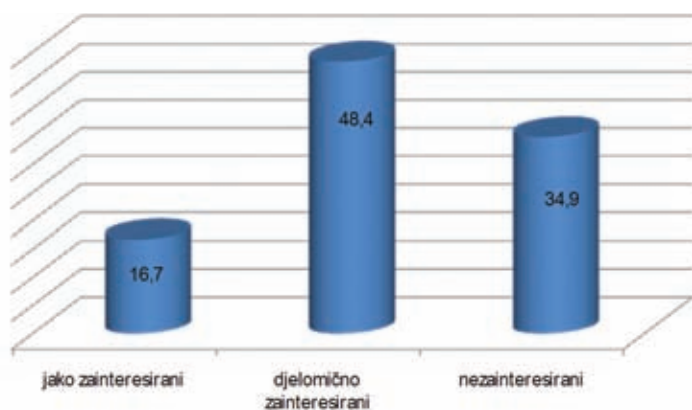
političara. Oni koji su na ova pitanja odgovorili najviše su puta naveli SDP (13,8%), HDZ (10,5%), HSP (4,7%), HSLS (3,6%) i HNS (3,3%). Najomiljeniji političar među mladim Splićanima je aktualni hrvatski predsjednik Ivo Josipović koji je naveden 10,1% puta. Od ostalih, vrijedi istaknuti aktualnu premijerku Kosor i bivšeg predsjednika Mesića; oboje navedeni u 2,9% slučajeva. Dakle, jedini političar sa značajnim postotkom pozitivnih glasova novoizabrani je hrvatski predsjednik koji nema ulogu u izvršnoj vlasti pa malo toga može promijeniti. S druge strane, ljudi koji poput premijerke Vlade imaju jak utjecaj, spominju se vrlo malo, a ostali - nikako.

Na najaktualnije političko pitanje u ovom trenutku u Hrvatskoj, ono o podržavanju pristupanja naše zemlje Europskoj Uniji, mladi Splićani i Splićanke izjasnili su se ovako: njih 48,4% ulazak u EU podržava, 36,4% ga ne podržava, a 15,3% mladih ne zna ili ne razmišlja o tom pitanju. Premda je pristupanje ovoj europskoj integraciji već dugo gotovo jedini prioritet hrvatske vanjske politike, značajan broj mladih ne smatra kako je to ovoga trenutka i najveći problem.

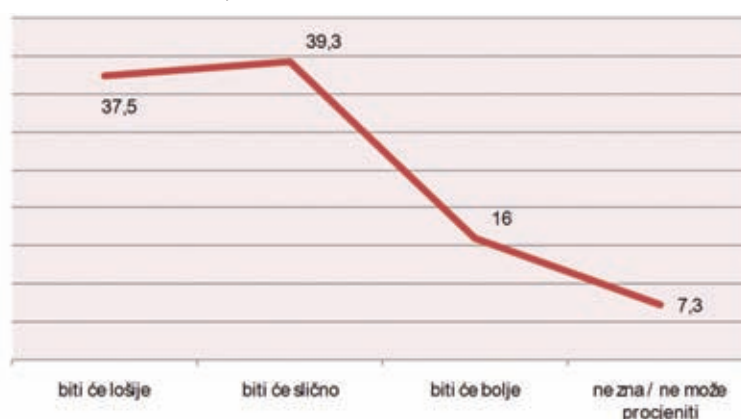
Pogled u budućnost

Na blisku budućnost našeg društva mladi ne gledaju pretjerano optimistično - njih 37,5% smatra da će u sljedećem razdoblju u Hrvatskoj stanje biti lošije, a 39,3% da će biti slično sadašnjem. Samo 16% ispitanika misli da će se stanje popraviti.

Na pitanje što bi trebalo poduzeti da bi se mladi više uključili u politiku, najčešće je navođena promjena političkih elita, smjena vlasti, borba s korupcijom, pružanje prilike mladim ljudima i potrebu za većim interesom mladih za politiku.

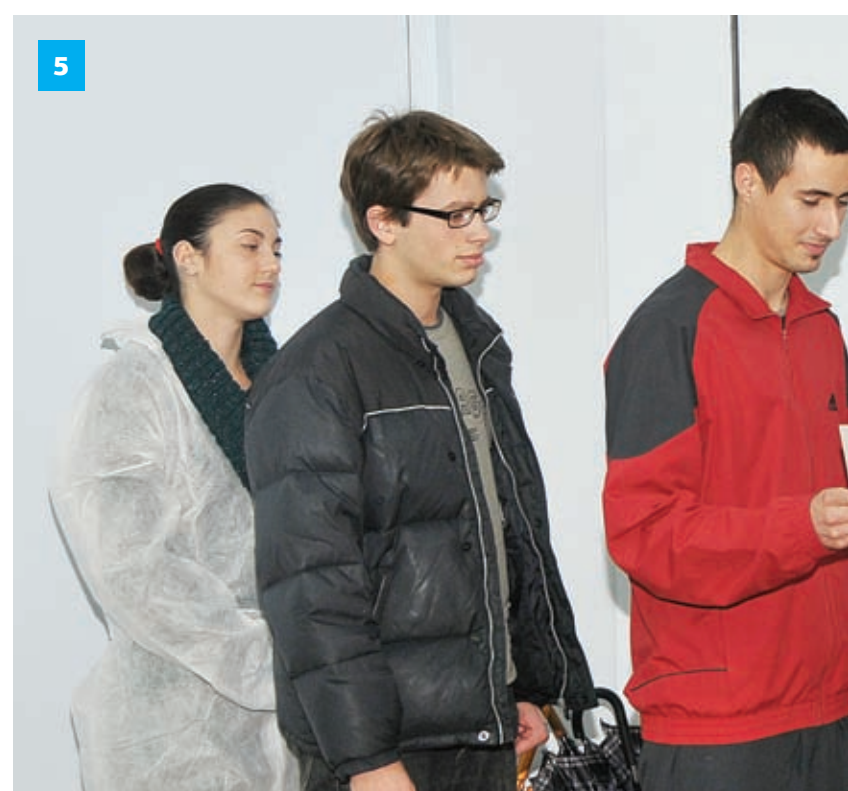

Zainteresiranost za politiku

Stanje RH u budućnosti

Sveučilišna smotra u Splitu

1 Štand Pomorskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja II. u Splitu. U pozadini su i predstavnici III. gimnazije Miroslava Krležina, čiji su učenici bruočili na Sveučilišnoj smotri. Upravo je voditeljica sveučilišne smotre, unaprijed nagradila predstavnike Sveučilišnog studija, koji su predstavili prezentaciju s naslovom „Ostajte ovdje“ III. gimnazije, n

"Maturanti, ostajte ovdje!"

orskog fakulteta proglašen je najboljim 2 Glavni tajnik
ip Alajbeg, professor emeritus Josip Milat i ravnateljica
irjana Matijević s ovogodišnjim abiturientima, mogućim
učilišta u Splitu 3 Marija Plazonić, predstavnik
bora 4 Naše buduće pravnice 5 Gabrijela Budimir i
čanosti Lidija Šegvić pomažu prorektoru Anđelinoviću
raditi maturante koji namjeravaju studirati u Splitu 6
udij za forenzičke znanosti osvojio je prvo mjesto za
studijskih programa 7 studenti FESB-a, domaćinski
zadovoljili drugim mjestom za mrežnu prezentaciju 8
u izvedbi rektora Pavića 9 Mirjana Matijević, ravnateljica
najbolje srednje škole u Republici Hrvatskoj

50 godina FESB-a

Napisati povijest Sveučilišta u Splitu

Prirodno je da ovako zrele obljetnice kao što su polustoljetne, pate od gubitka pamćenja, i osobnog i kolektivnog pa nije čudo što smo, bilježeći pedesete rodendane Kemijsko tehnološkog i Fakulteta elektrotehnike strojarstva i brodogradnje te Studentskoga centra, napravili ne samo niz tehničkih previda, nego i previdjeli važne događaje i poneke od ponajvažnijih osoba. Od događaja koje smo propustili obilježiti posebno bude u oči 65. godišnjica osnivanja Više pedagoške, prve visokoškolske institucije u Jugoslaviji nakon Drugoga svjetskog rata. Od osoba, kad je o Studentskome centru np., riječ, nismo predstavili čak ni Krstu Mlačića, jednog od rijetkih začinjavaca studentskoga Splita koji se još sjeća ama baš svega. No kako smo pokazali spremnost da od previda napravimo šansu, nitko nam propuste nije zamjerio odveć ozbiljno. A i ne radi se samo o osobnim obzirima prema zaslužnim pojedincima, nego o obavezi da se povijest Sveučilišta u Splitu napokon počne ozbiljno istraživati i ispisivati. U današnjem broju donosimo razgovor s još jednim gradonačelnikom koji je potekao s FESB-a, a koji je, ne slučajno, i najdugovječniji splitski gradonačelnik. U narednom ćemo broju razgovarati s gospodinom Antom Adorićem čija je uloga u osnivanju FESB-a pa i Sveučilišta u Splitu među najvažnijima. Naravno, ovo je i poziv svima za koje ne znamo, a koji žele ojačati naš otpor zaboravu.

jedan ispravak

Tko je bio urednik nekadašnjeg lista „FESB“?

PIŠE:
BORIS FRANIN

Poštovani uredniče, u br. 14., Universitas od 26. studenog 2010., na str. 25, u članku: „Ne budite fah-idioti“, autora Igora Brešana, objavljenog u povodu 50. godišnjice Fakulteta, između ostaloga stoji i sljedeće:

(...) „Bio sam pokretač i prvi urednik glasila FESB. Okupljao sam oko sebe talentirane studente koje je zanimao žurnalizam, karikatura i kao čovjek s najviše iskustva u tadašnjem DES-u u današnjem Konzervatorskom zavodu u Porinovoju, kraj HNK-a tiskao prvi pravi broj lista FESB. Kako sam uvijek nastojao animirati druge uz ideju prvi sam broj zbog iskustva sa tiskanjem novina u Slobodnoj, jer tada sam surađivao u kulturi i uređivao Pomet, humorističko glasilo, potpisao kao grafički urednik. Bio je to u ono vrijeme jedini pravi studentski list, list Fakulteta.“ (...)

Dopustite da radi nekadašnjih suradnika i urednika FESB-a, radi mene osobno koji se tih lijepih dana želim sjećati bez nepotrebnih opterećenja te istine radi, ispravim neistinu iznesenu u gornjem citatu. FESB je bio glasilo Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu. Izlazio je od kraja 1973. do kraja 1986. godine. U svim tim godinama, najkraće rečeno, gospodin Brešan nije bio ni ‘pokretač’, ni ‘prvi urednik’ lista FESB. Gospodin Igor Brešan je u prvim nekoliko brojeva lista, zaključno s brojem 7. od travnja 1976., povremeno surađivao svojim karikatura i aforizmima. Sve njegove uredničke obaveze svode se na četveromjesečno obavljanje dužnosti tehničkog urednika pa je kao takav u prvom polugodištu 1975. i potpisao brojeve 4. i 5. FESB-a.

Evo kako su stvari tada izgledale. Kao glavni i odgovorni urednik FESB-a osigurao sam novce kako bismo umjesto na starom špirografu naš list (od broja 4. iz ‘studentskog’ preimenovan u list Fakulteta) mogli tiskati u pravoj tiskari, suvremenoj tehnici i većoj nakladi. Odabrana tiskara jest bila u današnjoj Porinovoj ulici, ali to nije bio DES kako navodi Brešan, nego Vojna štamparija. U pripremama za novu tiskarsku tehniku, Igor je ponudio pomoć, a znajući za njegovo iskustvo u Slobodnoj Dalmaciji, imenovao sam ga za tehničkog urednika od broja 4. iz ožujka 1975., što je godinu i pol od početka rada na prvom broju. Nakon tehničkog uređenja samo još jednog broja - petog po redu, iz lipnja 1975. kolega Brešan je prekinuo suradnju.

Zaključno, želim podsjetiti da ni onda – pogotovo ne onda! – nitko pa ni kolega Brešan, nije mogao birati hoće li se ili neće potpisati kao glavni urednik, koji se od drugih članova redakcije razlikuje i opsegom posla, i vrstom odgovornosti, i načinom izbora. Posao tehničkog urednika kojeg je kolega Brešan kratko vrijeme obavljao, važan je i hvalevrijedan posao, ali se sastoji u biranju slova, a ne suradnika. Tehničko uređivanje jednoga lista valja razlikovati od njegova pokretanja.

Zahvaljujem na uvrštenju.
B. F.

VJEKOSLAV VIDJAK, gradonačelnik iz prve generacije FESB-ovih inženjera

Poteštat s najdužim mandatom

Polaganje kamena temeljca za Poljudski stadion: Vjeko Vidjak, Jozo Matošić, Luka Kaliterna, Tito Kirigin, Jurica Jerković (s leđa)

RAZGOVAO:
MARIN KUZMIĆ

Među gradonačelnicima „fesbovcima“, inž. Vjekoslav Vidjak, prvi čovjek Splita u razdoblju od 1974. do 1982., poseban je svjedok kada je riječ o prvim danima FESB-a, razvoju Sveučilišta i grada. Dovoljno je reći da je naš sugovornik bio student prve generacije FESB-a i jedan od prvih pet diplomanada. Bio je istovremeno i student i nastavnik, a brucos je postao tek u 31 godini. Kasnije, kao gradonačelnik, u jakoj međunarodnoj konkurenciji dobio je glavni zgoditak za svoj grad – organizaciju Mediteranskih igara koje su održane 1979. godine. U svom razvoju tih je godina Split napravio

korak od sedam milja tako da se ni jedno razdoblje ne može usporediti s preobrazbom i burnim napretkom grada koncem sedamdesetih i početkom osamdesetih godina proteklog stoljeća.

Moji univerziteti

Kako se dogodilo da fakultet upišete tako kasno?

To prvo poglavlje moje biografije odražava prilike koje su vladale u ratno i poratno vrijeme. Kao učenik drugoga razreda niže gimnazije, u travnju 1942., napustio sam redovno školovanje jer se i na taj način pružao otpor talijanskom okupatoru. Istovremeno sam pohađao ilegalnu školsku poduku organiziranu u Splitskom polju. Nakon rata upisao sam Srednju tehničku školu a, iako učenik, bio sam i nastavnik

stručnih predmeta u školi učenika u privredi, što me je očito odredilo za budući rad u prosvjetnoj struci. „Planskom raspodjelom kadrova“ dobio sam potom radno mjesto u tvornici aviona u Pančevu gdje mi se nije išlo, pa sam se, iako s nepunih 18 godina, javio regrutnoj komisiji. Primili su me i poslali u vojno učilište. Nakon vojske došao je nastavnički rad u Brodogradilišnoj industrijskoj školi, studij matematike i fizike na Višoj pedagoškoj u Splitu, rad u Zavodu za prosvjetu Dalmacije kao inspektor, zatim i kao nastavnik u Tehničkoj školi.

„Fesbovac“ prve generacije

U to vrijeme u gradu nije bilo visokih škola pa su Splitski studirali uglavnom u Zagrebu.

1976. Nagrada Oslobođenja – nagrada za životno djelo – Ivi Tijardoviću: Vjeko Vidjak, Nila Tijardović, Maestro

bio je fesbovac

Treba sam i ja biti među njima, ali ... Kad sam se vratio iz vojske 1949. godine, dobio sam stipendiju za Tehnički fakultet u Zagrebu. Međutim, i roditelji i ja realno smo sagledali materijalne prilike u obitelji. Imao sam još dvije maloljetne sestre, a jedini nam je prihod bila mirovina moga oca. Tako sam odustao. Trebalo je čekati 1960. godinu i otvaranje Elektrotehničkog fakulteta da bi se, nakon 11 godina, pružila realna šansa i ostvarila moja velika želja da nastavim inženjerski studij, i to u svom Splitu. No, već sam bio navršio 31 godinu (ali ipak nisam bio najstariji student prve generacije "fesbovaca"!), a "studentski dani" protjecali su mi uz radni odnos u Tehničkoj školi.

Istina da ste i na FESB-u od samog početka bili istovremeno i student i nastavnik?

Da, već iduće, 1961. zaposlio sam se kao "stručni suradnik", demonstrator na katedri za Tehničku mehaniku. U prosincu 1964. godine bio sam među prvih pet studenata koji su, u maksimalnom kratkom roku, položili diplomski ispit. Od nas petorice dvojica su kasnije bili dekani na FESB-u, Jadrić i Kurtović, treći je bio direktor u splitskoj filijali "Rade Končara" i kasnije "Končarev" predstavnik u Moskvi, Višić ... Ponudeno mi je bilo mjesto asistenta, ali već sam imao 35 godina. Na natječaju sam izabran za profesora i voditelja novoosnovane katedre za Tehnički odgoj na Pedagoškoj akademiji.

Sveučilište i Grad

Splitsko Sveučilište, tada treće u SR Hrvatskoj, nastalo je kao rezultat koncepcije decentralizacije sveučilišnoga studija.

U vrijeme nastajanja splitskog

Sveučilišta naši su urbanisti, prilikom izrade tadašnjeg GUP-a, trebali odgovoriti na pitanje – kakav će biti Split 2000. godine? Tadašnji Split, prostorno sagledan od Trogira do Omiša, morao je razvijati sve funkcije „nadgradnje“, nužno potrebne gradu veličine od oko 400.000 stanovnika, ali i razvijati i jačati materijalnu osnovu te industriju, kako se ne bi jednom probudili i zapitali od čega će živjeti tih 400.000 stanovnika, njihova djeca i unuci? Eto, na tom pitanju, od izuzetne važnosti za Split osobito danas, vidim ulogu našeg Sveučilišta koje mora predlagati pravce razvoja i ukomponirati najnovija znanstvena saznanja i nove tehnološke grane i inovacije u praktična rješenja. U protivnom producirat će brojne nove, mlade stručnjake koji će morati svoje egzistencije, uglavnom, tražiti negdje daleko od Splita, što bi spriječilo skladan razvoj grada.

Gradonačelnik

Bili ste gradonačelnik u doba najvećih rezultata u razvoju Splita?

Na čelu Općinske skupštine bio sam dugih osam godina, od 1974. do 1982. To su, po svemu, bile nezaboravne, povijesne godine u razvoju Splita u kojima su aktivno učestvovali svi građani, koji su kroz samodoprinos za razvoj „nadgradnje“ izdvajali 1,5, a kasnije i 2 posto od svojih mjesečnih primanja. Također, svi zaposleni iz dohotka poduzeća izdvajali su za razne fondove solidarnosti i tako jačali materijalnu osnovu privrede i općine u cjelini. Taj osjećaj pojedinca da je aktivni učesnik u nečemu što se gradi za "bolje sutra" je nezaboravan.

Portret Splita 1974.–1981.

Industrijska proizvodnja, 26.000 novih radnih mjesta: Fizički opseg industrijske proizvodnje povećan je za 60 posto. U 8 je godina otvoreno ukupno 26.000 novih radnih mjesta.

Nove tvornice: „Partizan“ (cement), „Rade Končar“, tvornice obuće, bezalkoholnih i jakih pića, galanterije, termoplastike, alatah strojeva, hladne prerade čelika, metalne opreme i konstrukcija, pocinčavnica, novi pogoni u „Jugovinilu“, predmontažna hala i plovni dok od 4.500 tona u škveru, II. faza željezare, petrolejska luka, tvornica rashladnih centrala i tornjeva, 12 hektara staklenika, farma peradi s klaonicom u Sinju, fazanerija u Muću, nabava dvaju broda za ulov ribe ...

Elektroprivreda: veliko rasklopište 380/220/110 kV Konjsko, dalekovodi Posušje – Konjsko i Konjsko – Obrovac što je grad povežalo u energetske prsten od 380 kV oko cijele Jugoslavije, osam trafostanica napona 35/10 kV, 9-kilometarski tunel kroz Mosor za potrebe HE Zakućac II.

Promet: proširenje Sjeverne luke, trajektno pristanište s putničko-prometnim terminalom, osam novih brodova u floti „Jadroslobodne“, aerodromska zgrada kapaciteta 1.500.000 putnika i novi PTT objekt na Sućidru, 90 kilometara novih cesta; ukupno asfaltirano i modernizirano 260 kilometara cesta

Nove robne kuće, tržnice i skladišta: Dobri, Prima 3, Jugoplastika, Koteks, „Export drvo – Rijeka“, tržnica Sućidar, šest velikih skladišta, niz modernih samoposluga i opskrbnih centara.

Hoteli: proširenje „Marjana“ za novih 200 kreveta i kongresnu dvoranu, adaptacija „Bellevuea“, apartmansko naselje „Lavica“, proširenje „Medene“, motel u Trogiru, hotel za samce ŽTP-a i hotelsko naselje u Duilovu, hotel na Kupresu.

Obrotništvo: novi pogoni „Elektrona“, „DES-a“, „Kovinoinstalacije“, „Univerzala“, „Tehničara“, „Končara“, „Prometa“ ...

Komunalna djelatnost: tunel Marjan, most na Stinici, zaobilaznica Splita (prva faza), brza gradska kružna saobraćajnica, ukapanje željezničke pruge kroz grad, prva etapa zagorskog i šoltanskog vodovoda, kliški, vranjički i slatinski vodovod, vodovod Meje-Marjan, tlačni vodovi Ravne njive – Kopljica i Ravne njive – Visoka, kolektori Duje i uz usjek pruge te kanalizacija Zente i novih naselja. Iz luke je 60 % otpadnih voda preba-

čeno na podzemski cjevovod na Bačvicama, organizirana protupožarna zaštita Marjana, izgrađeno, rekonstruirano ili modernizirano 85 gradskih ulica, brojna parkirališta i javne garaže; usvojen Prostorni plan Zagore i GUP općine do 2000. godine.

Stanovi. Od 1974. do 1982. u Splitu su izgrađena 9953 stana u društvenom vlasništvu i oko 3.000 stanova u individualnoj izgradnji, završen Split 3, Trstenik i Ravne njive, a u toku je bila izgradnja stambenog naselja Mertojak.

Banke i poduzeća. Nove moderne prostore otvorile su sve banke u Splitu i mnoga poduzeća, „Jadrantekstil“, „Monter“, „Jugoplastika“, Carinarica, Jugoregistar, Transjug, Geoprojekt, ... utemeljen je ZERC (Zajednički elektronski računski centar) kao osnova budućeg integralnog informacijskog sistema,

Vrtići, škole, domovi ... 17 modernih dječjih vrtića (od kojih 3 dvostrukog kapaciteta), 8 novih modernih osnovnih škola, 3 potpuno obnovljene, 5 sportskih dvorana, đački dom s 45 soba i 140 kreveta, dom „Juraj Bonačić“ sa 60 kreveta, treća faza Centra za odgoj i obrazovanje djece sa smetnjama u ponašanju, zaštitne radionice DES-a za invalidne osobe.

Sveučilište: Split je postao sjedište splitsko-dalmatinskog Sveučilišta, te narasta na 9 fakulteta. Izgrađeni novi objekti fakulteta Elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje i Građevinskog fakulteta te novi Studentski dom s 138 soba.

Split postaje sjedište UNEP-a, a UNESCO proglašava spomenikom svjetske baštine povijesnu jezgru Splita s Dioklecijanovom palačom.

Bolnice, zdravstvo ... Završena nova Opća bolnica s preko 1.000 kreveta, Hitna medicinska pomoć, novo rođilište, centralna zubna poliklinika i specijalističke ambulante, šest novih, manjih, domova zdravlja, više zdravstvenih stanica u mjesnim zajednicama.

Novo kazalište, muzeji, Dom omladine, RTV centar, spomenici ... Obnovljena je i proširena zgrada HNK-a (najvećim dijelom nova zgrada kazališta), Muzej hrvatskih arheoloških spomenika na Mejama, adaptirana zgrada stare bolnice u Muzej revolucije (danas Galerija umjetnina), koncertna dvorana «Dalmacija-koncerta», prva faza Doma omladine, spomenik političkim zatvorenicima, nova zgrada RTV centra, 32 doma kulture po mjesnim zajednicama, nabavljen je veliki

bibliobus s 5.000 knjiga.

Sportski objekti. Poljudski stadion za 50.000 gledalaca, kompleks bazena, Sportski centar Gripe s velikom (5000 – 7000 gledalaca) i malom dvoranom (2000 gledalaca), streljana u Stobreču, rekonstruiran „Splitov“ stadion, proširena teniska igrališta, adaptirana dvorana KK Jugoplastike s novim dvoranama za teškoatletske sportove, rekonstruirani su, zapravo nanovo izgrađeni, bazeni „Jadrana“ i POŠK-a kao otvoreni bazeni s toplom vodom, brojni sportski centri u mjesnim zajednicama,

Ostale velike akcije: „Fond za Zagoru“ za infrastrukturne i privredne sadržaje, tri samodoprinosna građana s velikim odazivom (preko 80% „za“), kojim je ukupno prikupljeno skoro dvostruko više od sredstava uložениh u izgradnju objekata za Mediteranske igre u Splitu.

Mediteranske igre i PEP. U rujnu 1979. godine održane su, pod pokroviteljstvom predsjednika Josipa Broza Tita, VI-II. Mediteranske igre (koje je Split dobio 1975. godine u Alžiru), do tada najveća sportska manifestacija održana u nas i na prostorima bivše države, s 2.409 sportaša u 25 sportova. U rujnu 1981. održano je u Splitu Plivačko prvenstvo Europe.

Solidarnost. Pomoću Fonda solidarnosti između radnih organizacija izgrađeno je 890 stanova za radnike iz niskoakumulativnih radnih organizacija i riješeno oko 3.000 stambenih problema učesnika NOB-a .... Sa susjednim općinama i s općinama Livno, Duvno, Glamoč i Bosansko Grahovo zajednički se planirao razvoj i disperzija splitske privrede.

Kapitalne knjige. Uz potporu Općinske skupštine tiskana je „Povijest Splita“ dr. Grge Novaka i velika fotomonografija Splita Ive Eterovića, Splitski književni krug (4 ciklusa po 6 knjiga), Kronologija Splita 1941.-1945., Split u NOB-u i socijalističkoj revoluciji

U okviru investicijske aktivnosti VPO-a izgrađeno je: garnizonska ambulanta, Hidrografski institut, nova zgrada vojne tiskare, sudjelovanje na programu MIS-a izgradnjom velikog bazena, Vojno-pomorski muzej i velika vojna knjižnica.

Više od 40.000 novih stanovnika. U osam godina broj stanovnika narastao je za 40.369 pa je 1. siječnja 1982. godine Općina Split imala ukupno 238.116 stanovnika.

antifašizam

Uz grijeh zaborava

Istina je da sve podliježe sudu vremena, i da nas prolaznost i protiv naše volje prosvjetljuje. Ali to ne smije postati izlika za nezahvalnost prema precima. Jer oni koji su zaboravili odakle dolaze ne znaju ni kamo idu. Zato je van pameti da se sustavno zatire sjećanje na ono najbolje u našoj prošlosti – na tradicije antifašizma. To je osobito teško razumjeti u dane kada se u Europu, izgrađenu na temeljima antifašizma, vraća Hrvatska, koja je za tu Europu neusporedivo više napravila svojom antifašističkom borbom nego svojedobnim otporom turskoj opasnosti. A graniči s pomračenjem uma što u zatiranju antifašizma ne umijemo prepoznati istu onu vrstu duhovnog porobljavanja kojem se instinktivno opiremo kad se haški olako odmahuje rukom nad našim Vukovarem i nad pravednošću našeg otpora agresiji s početka devedesetih.

obješenih Splićana; **u spomen** na više od tisuću stradalih Splićana od bombardiranja, gladi i zaraznih bolesti zbog ratne neimaštine; **u spomen** na oko 1400 izbjeglica iz grada; **u spomen** na tisuće i tisuće, znanih i neznanih, ilegalaca, aktivista, simpatizera Narodnooslobodilačkog pokreta u Splitu – od djece do staraca, muškaraca i žena, koji su danomice izlagali svoj život pogibelji, ali su neizmjernom hrabrošću prkosili okupatoru u gradu koji je, ne zaboravimo, 1941. godine imao nešto više od 40 tisuća stanovnika. Udruga antifašističkih boraca i antifašista grada Splita

Knjiga je kronika u doslovnom smislu: iz dana u dan prati sve što se u Splitu i oko Splita događalo od 1941. do 1945. Pod uredničkom egidom Marina KUZMIĆA priredili su je: Lovre REIĆ i Goran KOTUR (ožujak – lipanj 1941.), Goran KOTUR (srpanj – prosinac 1941.), Vlasta

Marin Kuzmić, Ante Adorić, Ivo Josipović, Vjeko Vidak, Milivoj Lalin

Zato je naprosto nemoguće precijeniti značaj knjige ANTIFAŠISTIČKI SPLIT – RATNA KRONIKA 1941. – 1945., knjižurine od punih 960 stranica koja je tiskana prije dva mjeseca, a nakon mjesec dana već rasprodana. Evo kako glasi posveta:

Prigodom obilježavanja 65. obljetnice Dana pobjede – završetka Drugog svjetskog rata u Europi i 66. obljetnice oslobođenja Splita **u spomen** na više od 12 tisuća Splićana partizana, boraca u jedinicama Narodnooslobodilačke vojske – od toga oko 6100 omladinaca i 1100 žena – od kojih je više od 1500 poginulo na ratištima diljem Jugoslavije; **u spomen** na oko 10 tisuća zatvorenika Splićana među onih skoro 16 tisuća utamničenih u splitskim okupatorskim zatvorima, od kojih je više od 5 tisuća odvedeno u brojne talijanske, njemačke i ustaške logore smrti; **u spomen** na 266 umorenih, strijeljanih i

VIŠIĆ (siječanj – lipanj 1942.), Gordana TUDOR (srpanj – prosinac 1942.), Vjekoslav VIDJAK (siječanj – lipanj 1943.), Goran KOTUR (srpanj – rujanj 1943.), Vjekoslav VIDJAK (listopad 1943. – svibanj 1945.).

Recenzenti su bili pokojni Nikola Anić i Fabijan Trgo te Andro Gabelić. Predgovore su napisali Ante Jelaska („Homerski dani Splita grada“) i Srđan Vrcan, čiji tekst ovdje i donosimo. Pri odluci da u sveučilišnom glasilu odvojimo dvije novinske stranice za ovaj izdavački pothvat, nismo se rukovodili samo emfatično naznačenim uvodnim motivima. Pošli smo od toga da je temeljna zadaća akademske zajednice zagovarati istinu, od toga da profesor emeritus Vrcan pripada onom najboljem što je Sveučilište u Splitu do sada dalo, te od toga da je argumentacija u ovom tekstu na razini najboljih Vrcanovih znanstvenih dosegâ. (d.č.m)

SPLIT I NACIFAŠIZAM

Danas je legitiman jedino onaj kritičan odnos prema antifašističkoj borbi Splita koji s razlogom postavlja ključno pitanje u kojoj je mjeri kasniji Split bio na razini slobodarskih vrijednosti koje su stajale u središtu njegova antifašističkog opredjeljenja.

Piše: SRĐAN VRCAN

Vrijedi se u povodu šezdesete godišnjice epohalne vojne i političke pobjede prisjetiti dvostrukog povijesnog iskustva grada Splita: s nacifašističkim zaposjedanjem grada i četverogodišnjom totalitarnom nacifašističkom vlašću, te iskustva širokog političkog otpora pa i oružane antifašističke borbe, koja je postala izravno i pobjeda izvorne splitske borbe s nacifašizmom u njegovim nacionalnim i lokalnim oblicima. ... Pri tome je osobito važno što je u Splitu poraz doživio i ustaški pokušaj da se poraz talijanskog fašizma pretvori u pobjedu nacizma i njegovih slugu i vazala. Naravno, susret grada Splita s nacifašizmom između dva svjetska rata nije bio prvi povijesni susret Splita ni s autoritarizmom, ni sa sustavnom primjenom političkog nasilja, ni s osvajačima, pa ni s tuđinskom vlašću, kao ni s ratom.

Osobitosti susreta Splita s nacifašizmom

Prva glavna osobitost susreta grada s nacifašizmom bila je u tome što je to bio susret s modernim, ali krajnje autoritarnim i totalitarnim načinom vladanja društvom, koji je težio posvemašnjoj i izravnoj kontroli nad cjelinom društvenog života grada te bezuvjetnoj i totalnoj pokornosti podanika, kakvu nije tražio nijedan od predmodernih načina vladanja.

Istovremeno, to je bio susret grada s neograničenom tuđinskom vladavinom koja je imala društveno nivelirajuće i nacionalno homogenizirajuće ciljeve kakve nije imala nijedna tradicionalna vlast koju je Split povijesno iskusio. Potom, Split je u XX. stoljeću prvi put doživio posvemašnje fizičko istrebljenje jedne čitave skupine njegovih građana, splitskih Židova. Nadalje, to je bio prvi susret grada Splita s vlašću koja se temeljila jedino na nasilju te je proizvodila traume s intenzi-

tetom i u razmjerima kakve je grad možda doživio samo u vremenima teških epidemija kuge i kolere.

Naposljetku, to je bio susret grada s modernim uništavajućim totalnim ratom koji nije priznavao tradicionalne razlike između vojnika i civilnog stanovništva te je rat u osnovi vodio i kao uništavajući rat protiv civilnog stanovništva. Zbog svega toga susret s nacifašizmom u više nego tisućljetnoj prošlosti Splita ima posebno, povijesno veoma istaknuto mjesto.

Modernost nacifašizma

Prva ključna značajka susreta Splita s nacifašističkim pokretom bila je u tome što je nacifašizam bio fenomen modernog vremena, koji je uspio u XX. stoljeću učinkovito mobilizirati i neka velika dostignuća modernog vremena – prije svega zavidnu modernu tehniku i tehnologiju, zatim moderan način političkog djelovanja i moderan način organizacije vlasti, kao i moderno omasovljenje politike, te posve moderan instrumentarij društvene kontrole i instrumentarij komunikacijsko-informativne naravi itd., ali je sve to uspio mobilizirati s izrazito protumodernim usmjerenjem i u osnovi u protumodernoj političkoj i ideološkoj funkciji, pokazujući da je stanovita modernizacija društvenog života moguća ne samo **bez** afirmacije pravog duha moderniteta, nego i **protiv** tog duha. Tako je susret Splita s nacifašizmom bio gotovo njegov prvi susret s velikom modernom mašinerijom ogromne moći i ni sa čim ograničene vlasti i arogantnog nasilja, te, stoga i represije, koja je išla sve do fizičkog istrebljenja pojedinih naroda.

Treba se prisjetiti da je nacifašizam s kojim se i Split suočio bio čedo moderne europske nacionalne ekonomije, moderne nacionalne politike i moderne europske političke povijesti. Najizravnije, nacifašizam je bio proizvod – posve zakonito čedo – dviju

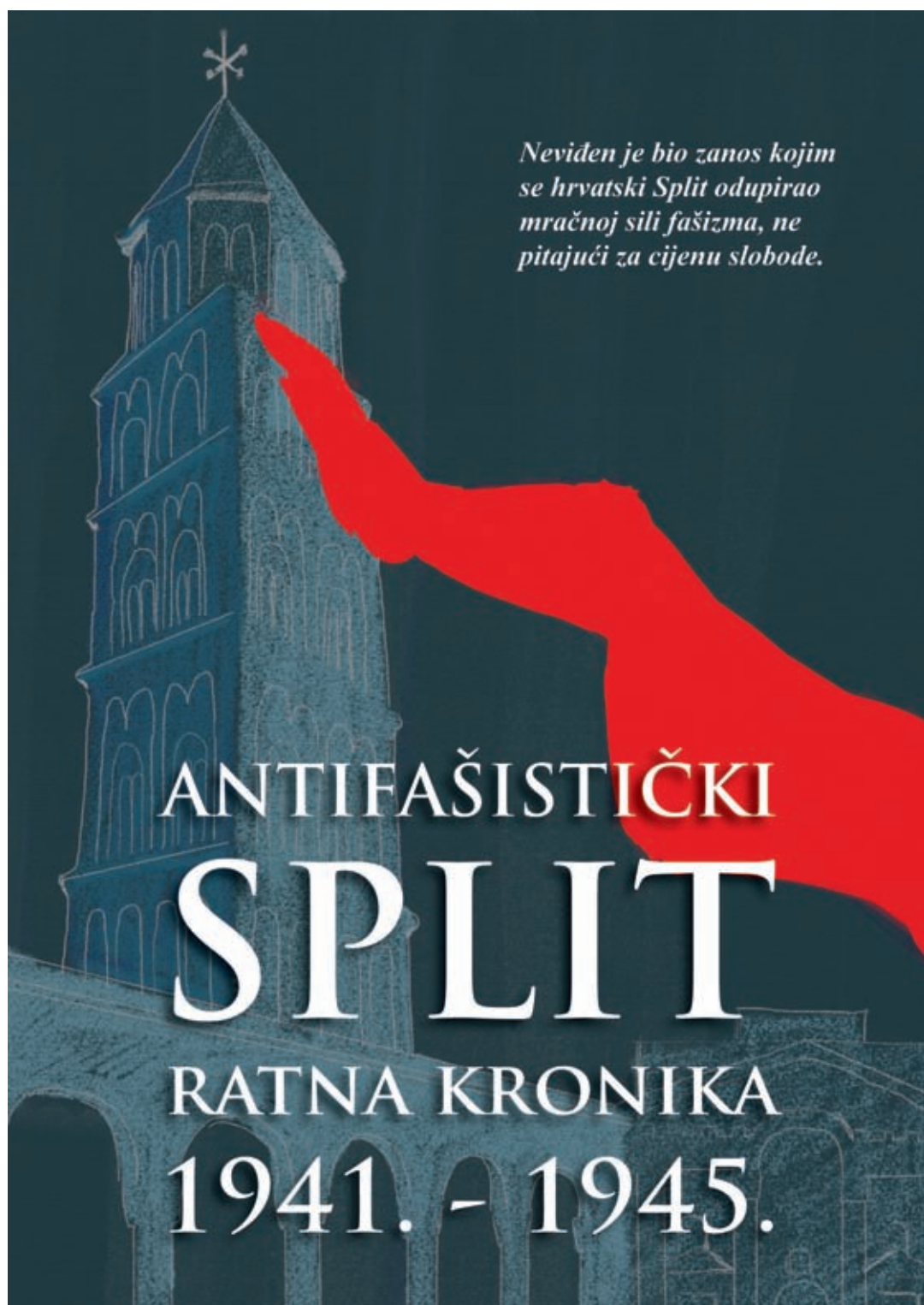
velikih i teških društvenih kriza europskog kapitalizma, i njemu svojstvenih i do kraja zaoštrenih temeljnih modernih društvenih protuslovlja. I to ponajprije duboke političke krize modernog kapitalizma koja je kulminirala u Prvom svjetskom ratu, tj. u toj prvoj »velikoj svjetskoj klaonici« u europskoj režiji, ali se i nastavila s njezinim teškim i nemirnim poratnim repovima te zatim, teške ekonomske krize svjetskog i europskog kapitalizma s kraja dvadesetih godina.

Europski pokret protiv demokracije

Na drugom mjestu, to je bio susret s europskim političkim snagama koje su smjerale ne samo na prekranje političkih mapa, nego i na uspostavljanje trajne i sustavne nasilničke vladavine rasno 'odabranih' naroda i nad-ljudi u Europi i svijetu. To je, dakle, bio susret grada s otvorenom negacijom velikih demokratskih ideala francuske revolucije »slobode, bratstva i jednakosti« i tisućljetnih ljudskih težnji za mirom i pravednošću.

U susretu s nacifašizmom Split se susreće s pokretom nastalim na europskom tlu, koji sâm zapravo nije gotovo ništa korjenito novoga izmislio u političkom, kulturnom i ideološkom smislu, nego je samo učinkovito mobilizirao i uspješno međusobno povezao, do kraja radikalizirajući, raznolike sadržaje i momente koji su već bili na djelu na desnom i konzervativnom krilu europske politike, kao i u europskoj političkoj kulturi, što se ponajprije očitovalo u suprotstavljanju demokratskom idealu jednakosti. Nacifašizam je stvarao daleko šire ideološke afinitete i političke simpatije javnom glorifikacijom države i državnosti kao najviših društvenih vrijednosti, konzervativnom glorifikacijom politike reda i čvrste ruke i sile, kao što je nastupio i kao politička strategija već tradicionalne europske glorifikacije čiste nacionalne države,

nacionalnog jedinstva i totalne društvene kulturne homogenosti, čvrstih hijerarhijskih odnosa, te politike identiteta u duhu krilatice "Jedan narod, jedna država, jedan vođa", kao i u osnovi rasističke i ksenofobne politike kao izraza tobože posve prirodnih korjenitih razlika među ljudima, te navodno normalnog nepovjerenja, neprijateljstva i mržnje spram drugih, spram različitih i spram tuđinaca. Očito je da bez toga ozračja nacifašizam nikad ne bi bio uspio u svom pokoravanju Europe onako kako je bio uspio. No isto tako je očito da se suvremena Europa danas temelji i gradi na oštrom i dosljednom raskidu ne samo s nacifašizmom nego i na distanciranju od svega onoga u europskoj prošlosti na što se nacifašizam dodatno oslanjao i na što se mogao na ovim prostorima osloniti.

Aktualnost borbe protiv nacifašizma

Ovo treba isticati da bi se naglasilo kako pobjeda nad nacifašizmom nije pobjeda nad danas već posve mrtvim političkim i kulturnim čudovištem koje je došlo niotkud i bez razloga, nego nad političkim pokretom koji se rodio na tlu moderne Europe, i bio izdanak osobitog stjecaja kriznih društvenih, političkih, ekonomskih i kulturnih

okolnosti koji se mogu ponoviti i ponavljati. U tom smislu proslava pobjede nad nacifašizmom uključuje dvostruko upozorenje. Prvo, upozorenje i prisjećanje na sve one velike europske humanističke i slobodarske vrijednosti koje su bile izravno ugrožene i napadnute nacifašizmom, a branjene i obranjene europskim antifašizmom. Drugo je upozorenje da se danas ponegdje ponovno stvaraju krizne konstelacije društvenih, političkih i kulturnih okolnosti, tako da se više ne postavlja pitanje »fašizam, da ili ne«, nego pitanje »koliko fašizma« u njegovim suvremenim neofašističkim, fašistoidnim ili tzv. post-fašističkim oblicima.

Prvi susreti grada Splita s nacifašizmom

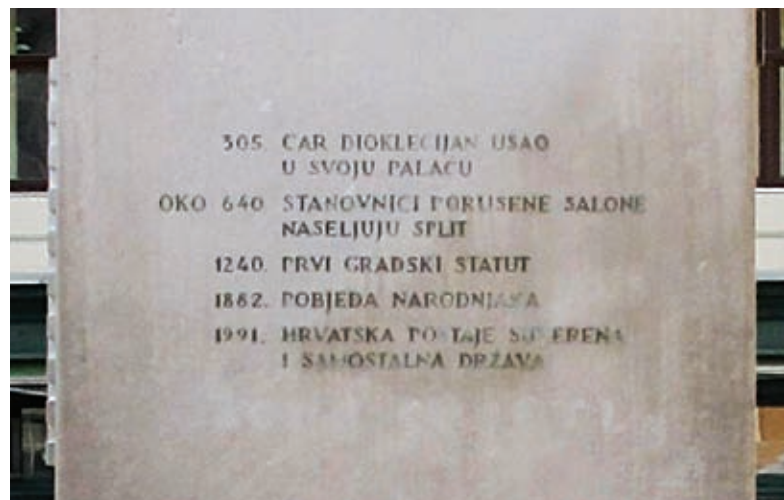
U tom smislu, susret grada Splita s nacifašizmom je počeo daleko prije travnja 1941. Najprije talijanski fašizam, a zatim njemački nacizam, postali su važnim sastojkom sveukupnog europskoga političkog života i kulturnog i ideološkog ozračja Europe između dva svjetska rata kao izravnog društvenog, političkog, ideološkog i kulturnog okruženja kojem je tada Split pripadao i u kojem je društveno, politički, ideološki i kulturno živio. I to takvim sastojkom života

Europe koji je tada imao političku inicijativu povijesnih razmjera, uspijevajući, poglavito ratom u Španjolskoj i nakon njega u politici Europe, uvelike nametnuti i svoje viđenje ključnih političkih i ideoloških europskih podjela i sukoba. Razdoblje između dva svjetska rata u kojem se Split susreće s nacifašizmom nije bilo obilježeno napredovanjem demokracije na europskom tlu, nego je to bilo razdoblje njenoga očitog političkog i ideološkog uzmaca, razdoblje u kojem se europski liberalizam pokazao nespremnom i nesposobnom zaustaviti napredovanje nacifašizma kao mogućeg izlaza iz teške društvene krize modernog kapitalizma. Dakle, susret Splita s nacifašizmom bio je susret s tada napredujućim i pobjedonosnim nacifašizmom pred kojim su neke velike tvrđave europskog liberalizma sramotno uzmicale i pale, što znači da je, na prvi pogled, bilo više razloga za priklanjanje nego za izravno suprotstavljanje nacifašizmu.

Za ili protiv europskog humanizma

Dakle, izravno sučeljavanje Splita s nacifašizmom bilo je, prvo, sučeljavanje s pobjedničkim nacifašizmom; drugo, s nacifašizmom kao proizvodom teških druš-

Gradski štandarac bez riječi pomena najslavnijeg doba Splita

tvenih kriza europske politike i europskog kapitalizma; treće, sučeljavanje s društvenim i političkim pokretom koji je otjelovio i do kraja radikalizirao i zaoštrio najtamnije i najgore sastojke tradicionalne desne europske politike i političke kulture; četvrto, to nije bilo samo sučeljavanje s tuđim talijanskim fašizmom i njemačkim nacizmom i njihovim izravnim hrvatskim i jugoslavenskim izdancima i ograncima, nego i s domaćim i političkim i kulturnim pretežno fašistoidnim tendencijama i sklonostima, Stoga je susret Splita s nacifašizmom uključivao i kritičko preispitivanje i njegove vlastite političke kulture i političke savjesti, kao i njegove vlastite političke razboritosti.

Stoga su se u sučeljavanju Splita s nacifašizmom veoma rano nametnule ključne odluke povijesne naravi: da li stati na stranu onih snaga koje su svjesno nastojale izbrisati iz europske društvene i kulturne zbilje sve one velike humanističke i demokratske ideje koje su kulminirale u prosvjetiteljstvu, u nizozemskoj, engleskoj, američkoj i francuskoj revoluciji, kao i velike ideje stoljetnih klasičnih europskih socijalnih borbi, ili se svrstati protiv njih i boriti se protiv njih. Konkretnije rečeno, radilo se i o odluci o tome da li u velikom europskom i svjetskom ratnom požaru stati na stranu modernih nacifašističkih palikuća i pomoći mu u paljenju Europe iz uvjerenja da time naša vlastita kuća može najbolje proći...

Četiri godine pod izravnom vlašću nacifašizma

Daljnja ključna okvirna značajka susreta Splita s nacifašizmom je bila u tome što je Split živio četiri godine života ne jednostavno s nacifašizmom ili uz nacifašizam, nego pod izravnom vlašću nacifašizma, od kojih su barem dvije godine i pol bile pod vlašću pobjedonosnog i moćnog nacifašizma, a godina i pol već ozbiljno ranjenog i oslabjelog nacizma. I to ne jednostavno samo pod vojnom okupacijskom vlašću na-

cifašizma, nego i pod izravnom vojnom i civilnom vlašću talijanskog fašizma jer Split nije bio samo vojno okupirani grad, poput mnogih drugih europskih gradova, nego je bio grad koji je bio nasilno pripojen, prodan te izravno uključen u Kraljevinu Italiju u okviru novostvorene provincije Dalmacije kao jedne od provincija te kraljevine. U tom pogledu, susret Splita s nacifašizmom i njegova antifašistička borba imali su obilježja čina ili procesa u kojem su građani Splita kao rijetko kad prije u svojoj prošlosti svjesno i samostalno odlučivali o sudbini svoga grada. Štoviše, ta borba je bila dio borbe svjetski široke antifašističke koalicije, uvijek dosljedno slobodna borba grada Splita i njegovih građana s nacifašizmom, ali nikad borba u vazalskom odnosu spram drugih. To se na djelu iskazalo i potvrdilo u borbi slobodarskih građana Splita u rujnu 1943. da je Split bio punih sedamnaest dana jedini slobodni grad njegove veličine u tada okupiranoj Europi, u kojem su prije svega njegovi građani svojim vlastitim otporom uspjeli zaustaviti njemačku ratnu mašinu koja se nastojala probiti do jadranske obale, uopće se ne obazirući na sirenske pozive ustaške vlasti i ustaške propagande da pozdrave »savezničke« njemačke trupe koje su se kretale prema Splitu. Tako se u Splitu jedino moglo i dogoditi da na tlu tadašnje Hitlerove tvrđave Europe (Festung Europa) u rujnu 1943. godine jedan britanski časnik u svojoj vojnoj odori održi govor pred mnoštvom građana na javnom političkom skupu.

***

Sve ovo znači da je danas legitiman jedino onaj kritičan odnos prema antifašističkoj borbi Splita koji s razlogom postavlja ključno pitanje u kojoj je mjeri kasniji Split uspio biti, u sučeljavanju s novim velikim izazovima, na razini onih velikih slobodarskih vrijednosti koje su stajale u središtu njegovoga vlastitog antifašističkog opredjeljenja.

studenti i inicijative

Universitas svoje stranice želi u većoj mjeri otvoriti studentima, studentskim udrugama i glasilima te drugim projektima. Stoga sve studentske udruge i sve aktivne studente pozivamo da nam redovno i pravovremeno šalju vijesti o vlastitim aktivnostima, akcijama i projektima, kao i kritičke komentare o aktivnostima drugih. Universitas će te priloge objavljivati po kriteriju njihove aktualnosti, njihova značaja za akademsku i širu javnost te na osnovu njihove tekstualne, likovne i tehničke kvalitete.

Budući su izbori za sveučilišnu listu poništeni pa Studentski zbor nije bio u punom sastavu, na sjednici Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu od 26. studenog 2010. glasovali su predstavnici sastavnica Sveučilišta, a za vršitelja dužnosti predsjednika Zbora izabran je Ivan Žižić, dosadašnji predsjednik Studentskog zbora PMF-a. Kako ističe Žižić, nastala situacija nije predviđena pravnim aktima, a Studentski zbor ima mnogo projekata i dužnosti, stoga se nije mogao dopustiti duži prestanak rada zbora.

Koje su vaše aktivnosti u 'prije-laznom razdoblju'?

Idemo odmah u izmjene Statuta, iz više razloga. Prvi je da se poveća učinkovitost Zbora kao predstavničkog tijela studenata, kako bi uključili

vanjem više studenata kroz odbore dobili bolju sliku o problemima svih studenata na Sveučilištu, te putem Zbora pomogli njihovom rješavanju. Drugi razlog za promjenu su studentski izbori. Izbori će se ponoviti vjerojatno krajem siječnja ili početkom ožujka, poslije ispitnog roka, budući da prvo treba promijeniti Pravilnik o provedbi izbora za Studentski zbor i Statut. Naime, upravo je zbog nekih nedorečenih pravila koje je Sveučilište donijelo ranije, nastala većina problema na izborima. Ovim putem želim pozvati sve zainteresirane studente da se jave Zboru i uključe u sastavljanje novog pravilnika i izmjenu spornog članka Statuta, koji će Studentski zbor predložiti Sveučilištu a sve u cilju što transparentnije provedbe izbora.

Koja će biti funkcija spomenutih

Privremeno vodstvo Studentskog zbora mijenja Statut, novi izbori uskoro

Ivan Žižić, v.d. predsjednika Studentskog zbora: Ovim putem želim pozvati sve zainteresirane studente da se jave Zboru i uključe u sastavljanje novog pravilnika i izmjenu spornog članka Statuta, koji će Studentski zbor predložiti Sveučilištu u cilju što transparentnije provedbe izbora

Ivan Žižić

odbora?

Studentski zbor kreće s osnivanjem odbora koji bi se fokusirali na određeno područje studentskog

života i pokušali to područje u unaprijediti. Odbore koje planiramo osnovati su: Odbor za studentski standard, Odbor za međunarodnu suradnju, Odbor za sport, Odbor za kulturu, Odbor za društvene aktivnosti, Odbor za udruge, Odbor za kontrolu projekata, Odbor za pravna pitanja. Pozivam sve studente zainteresirane za rad u odborima da se jave Studentskom zboru Sveučilišta ili Zboru na svom fakultetu kako bi zajedno pokušali riješiti neke od problema koje ih muče.

Do tada?

Do tada će Zbor nastaviti s radom i obavljati svoje dužnosti i obveze te biti na raspolaganju studentima Sveučilišta. Također, nastavit ćemo s projektima koje su već pokrenuti, ali i pokrenuti neke nove, kao što su to: 'Studentski dan', studentski

časopis, nova web stranica s aktualnim i relevantnim informacijama, gostovanja znanstvenika, izrada pravilnika o financiranju Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu, profesionalizacija rada Zbora (ustaliti radno vrijeme Zbora)...

Na koji će način izbori biti oglašeni i promovirani kako bi se osiguralo uključivanje što više studenata?

Izbori će biti promovirani putem lokalnih medija, službenih stranica Sveučilišta i fakulteta, stranicama Studentskog zbora, na Facebooku i na oglasnim pločama fakulteta. Cilj nam je uključiti veći broj studenata u izbore kako bi se na izborima izabrali oni najbolji koji će raditi na poboljšanju studentskog standarda na našem Sveučilištu i na razini Republike Hrvatske.

Nominacijski obrazac

Glasovanje za najbolje profesore Sveučilišta u Splitu započelo je 1. prosinca, a traje do sredine travnja. Birati mogu svi studenti našeg Sveučilišta, a upute, kao i nominacijski obrazac, nalaze se na adresi www.sveuciliste-u-sjeni.org

Izbor najboljih nastavnika je test zrelosti studenata

Udruga 'Sveučilište u sjeni' za svoj je projekt izbora najboljih nastavnika Sveučilišta u Splitu i dvodnevnu manifestaciju "Sveučilište Gradu Splitu" osvojila financijsku potporu Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država. **Robert Post**, voditelj Odjela za odnose s javnošću Veleposlanstva SAD, govori o projektu 'Sveučilište Gradu'.

Robert Post

Zbog čega projekt 'Sveučilište Gradu' smatrate važnim?

Prije svega, dopustite da zahvalim na poduzimanju inicijative za pokretanje ovakvog projekta u Hrvatskoj. Vrlo je ambiciozan i smatram da će biti iznimno koristan i produktivan. Radi se o izgradnji i jačanju civilnog društva - 'Sveučilište Gradu' je projekt koji ima potencijal ojačati dijalog, toliko potreban između civilnog sektora s jedne, te državnih institucija s druge strane. Projekt možemo gledati kao glas ljudi (ovdje studenata) u njihovim zajednicama, koji u svakom slučaju treba poduprijeti. Osim toga, alumni našeg JFDP programa (Sagita Mirjam Sunara i Jerko Markovi-

na) sudjeluju u njemu. Želimo podržati naše alumnije koji aktivno sudjeluju u unapređenju obrazovanja na hrvatskim sveučilištima, želimo podržati dobre ideje koje imaju. Smatramo da je proširivanje ovog programa evaluacije nastavnika na druga sveučilišta izvanredan način aktiviranja naših aluminja u njihovim akademskim zajednicama - sudjelovanje u evaluaciji edukacijskog procesa može biti iznimno

pozitivno iskustvo. Zato bismo bili veoma zadovoljni kad bi se projekt proširio i na druga sveučilišta u Hrvatskoj.

Mislite li da je u našoj sredini donekle prisutan strah od evaluacije?

Prije svega, radi se o projektu koji je pozitivno orijentiran - biranje NAJBOLJIH sveučilišnih profesora, a ne najgorih. Dakle, prepoznavanje izvrsnosti, kvalitete. To ne znači da oni koji nisu izabrani nisu također izvrsni profesori, ali transparentna metodologija omogućava prepoznavanje onih koji 'iskaču', koje su studenti iz nekoga razloga ove godine prepoznali kao najinspirativnije. No, kako se radi o izboru koji se planira ustaliti na godišnjoj bazi, uvjeren sam da će svi kvalitetni profesori doći na red. Ovo je, naravno, samo jedan od načina na koji nastavnici mogu biti prepoznati i vrjednovani; drugi su

načini unaprjeđenje, publikacije... Zašto ne dati studentima pravo konstruktivnog glasa u prepoznavanju izvrsnosti njihovih nastavnika?

Jesu li studenti sposobni prepoznati najbolje profesore?

Radi se, s jedne strane, o testu zrelosti studenata, a s druge o metodologiji procesa izbora. Ukoliko se osigura konstruktivan, logičan i utemeljen način ocjenjivanja, sigurni smo da će studenti projekt shvatiti ozbiljno, da neće ocjenjivati po principu onoga tko im daje najbolje ocjene, nego onoga tko im daje najbolje znanje, tko na najbolji način potiče njihov rast, potencijale i kapacitete. Takav način kritičkog razmišljanja ovakvim se inicijativama i razvija, pa ako budu vođeni jasnim metodološkim smjernicama, siguran sam da mogu donijeti tu vrstu procjene.

Tko su NajProfesori?

Iako u dijelu akademske zajednice prevladava stav da je koncept izvrsnosti zbog prevelike eksploatacije izgubio značenje, mi ne smatramo da je nastavna izvrsnost isprazna fraza. Istina, strogi kriteriji za njeno mjerenje i ocjenjivanje ne postoje, ali postoji potreba za razgovorom o tome kako podučavanje učiniti uspješnijim i učinkovitijim. U taj razgovor trebaju biti uključeni i oni koji znanje prenose i oni koji ga primaju. Svi se slažemo da ne postoji jedan ili "ispravan" način podučavanja. Aktivnosti, stilovi predavanja i nastavne metode brojni su i raznoliki, a mijenjaju se ovisno o nastavniku, disciplini i fakultetu. Većina nastavnika trudi se i postiže rezultate; možemo li uopće govoriti o najboljim profesorima?

Termin, priznajemo, nije jednoznačan. Umjesto o najboljim, mogli bismo govoriti o najinspirativnijim, najpoticajnijim ili najpredanijim profesorima. Bilo kako bilo, uvjereni smo da je svaki student do sada imao barem jednog nastavnika koji ga se dojmio više od ostalih; od kojega je najviše naučio, koji ga je najviše motivirao za rad ili zainteresirao za neko područje. Mi takve profesore zovemo najprofesori.

Kada za nekoga kažemo da je najbolji, to ne znači da su ostali loši. Osnovna ideja projekta, uostalom, nije izdvajanje pojedinca ili skupine ljudi, već isticanje kvalitete i nagrađivanje onih koje studenti prepoznaju kao dobre i vrijedne. Za vrijeme trajanja izbora predstaviti ćemo sve nastavnike koje studenti predlože, no neminovno će se na svakom fakultetu jedno ime izdvojiti od ostalih: tom ćemo nastavniku ponuditi sudjelovanje na završnoj konferenciji. Projekt "Sveučilište Gradu Splitu" nije zamišljen kao jednokratni događaj; želja nam je da preraste u tradiciju i prenese se na druga hrvatska sveučilišta. Vjerujemo da će svi dobri nastavnici - oni koji ovo Sveučilište, grad i zemlju čine boljim mjestom - doći na red.

Sagita Mirjam Sunara

Novi projekti udruge 'Studenti za studente'

U tijeku su radovi na novom portalu udruge Studenti za studente (www.szssplit.hr) koji će biti još brži, veći, sadržajniji i s dosta novih aplikacija. Uskoro startaju i s Projektom *Studentska udruga za studentsku udrugu* - besplatnom izradom web stranica za sve studentske organizacije koje to nisu u mogućnosti, a također će ih sve "vezati" za novi portal kako bi cjelokupna studentska zajednica bila umrežena.

„Na mrežnim stranicama Udruge od listopada se nalazi i prva virtualna oglasna ploča za sve studente splitskog Sveučilišta. Već osam mjeseci Udruga radi na projektu studentske kartice s popustima, koja studentima Sveučilišta u Splitu omogućava oko 40 popusta u raznoraznim objektima. U tijeku je traženje novih popusta, a za

Već osam mjeseci Udruga radi na projektu studentske kartice s popustima, koja studentima Sveučilišta u Splitu omogućava oko 40 popusta u raznoraznim objektima. U tijeku je traženje novih popusta, a za ovaj projekt je napravljen i novi web

ovaj projekt je naš informatički-studentski tim napravio novi web. Za rad na novom webu osnovan je i prvi studentski novinarski tim“, ističe predsjednik Udruge Petar Bogdan. Također, udruga Studenti za

studente je sudjelovala na Sajmu stipendija 2010. i osigurala autobus koji je besplatno poveo studente splitskog Sveučilišta na to događanje, gdje su bili jedina studentska organizacija koja je predstavljala Sveu-

čilište u Splitu.

Petar Bogdan ističe da je u Udruzi došlo do organizacijskog restrukturiranja. „Naime, danas imamo sljedeće timove: marketing (koji se sastoji od nekoliko segmenata), informa-

tičare, novinare, odnose s javnošću, ljudske resurse, tim zadužen za projekt studentskih putovanja, tim zadužen za projekt studentskih kartica s popustima i mješoviti tim koji radi na ostalim projektima udru-

U ovoj akademskoj godini Udruga planira sljedeće projekte:

• **„Edukacija o studentskim organizacijama 2010.“** - Udruga je odlučila i po drugi put organizirati edukaciju o studentskim organizacijama za studente čime želi upoznati sve studente (posebno brucše) s organizacijama kojima se mogu obratiti u slučaju problema s kojima se susreću u danima studiranja ili aktivnog uključivanja u njihov rad. Edukacija će biti organizirana na način da će studentima biti podijeljeni letci/brošure s informacijama o mogućnostima koje se studentu pružaju aktivnim

uključivanjem u rad inih organizacija.

• **„Studentski turizam“** - Cilj projekta „Studentski turizam“ je napraviti ovaj vid studentske mobilnosti što pristupačniji svim studentima U novoj akademskoj godini planiraju se novi studentski izleti, i, kao do sada, apsolutno putovanja.

• **„Studentski partiji“** - U ovoj akademskoj godini planira se započeti s projektom studentskih partija. Kako se radi o pilot projektu, organizirat će se nekoliko studentskih partija, a u narednoj akademskoj godini planiraju uvesti i do nekoliko partija mjesečno.

• **„Seminar“** - Povodom pojačane suradnje udruge „Studenti za studente Split“ i udruge „Praksom do znanja“, čije se sjedište nalazi u Zagrebu, organizirat će se cjelodnevna radionica namijenjena studentima, profesorima i ostalim zainteresiranim pojedincima. Radionica će biti koncipirana u četiri tematska dijela - praktična edukacija, radionica, okrugli stol te nagrade za sudionike koji su najbolje usvojili pojedina znanja na radionici. Cilj radionice je educirati sudionike određenim praktičnim znanjima koja nisu imali prilike steći u svom dosadašnjem obrazovanju.

ge, tim zadužen za pravne poslove.... Brojimo preko 600 članova, a članstvo je u stalnom porastu, tako da danas imamo članove s FE-SB-a, Ekonomije, Pravnog fakulteta, Mediteranske poljoprivrede, Filozofskog fakulteta, Sveučilišnog studijskog centra za studije mora....“, naglašava Bogdan.

SUPER profesori

Prof. dr. sc. Željko Garača s Ekonomskog fakulteta, na raspravi na temu nastavne izvrsnosti koja je udruga Sveučilište u sjeni organizirala u Info zoni, ponudio je zgodnu definiciju izvrsnih ili 'super' nastavnika:

S - stručnost (nastavnik koji vlada i teorijom i praksom)

U - uljudnost (nastavnik koji svojim primjerom potencira primjereno ponašanje studenata)

P - predanost (nastavnik koji obrazovanje smatra pozivom, a ne poslom koji odrađuje za novac)

E - entuzijizam (nastavnik koji ne očekuje da će njegov radi biti široko vrjednovan i nagrađen, ali osjeća potrebu da nešto dade te da vrati dug generacijama koje su nama nešto dobro napravile)

R - racionalnost (nastavnik koji ne robuje strogim formama, već racionalno prosuđuje što je dobro te nagrađuje angažman ili doseg studenata koji nije nužno propisan kurikulumom).

Ostali profesori sa Splitskog sveučilišta koji su sudjelovali u raspravi su dr. sc. Franjo Sokolić (PMF), mr. sc. Mario Cvetković (FESB), dr. sc. Željko Garača (EFST), Dinko Peračić (GAF) i mr. sc. Goran Nikšić (UMAS),

Marina Osmančević (PRAV), Frane Kožemelj (FESB), Mario Milinović (FESB), Luka Petričević (GAF), Petra Perlain (UMAS) i Natalija Dunić (PMF) bili su sudionici fokus-grupe na kojoj se u ponedjeljak u Info zoni razgovaralo na temu 'Što čini dobrog nastavnika'. Sljedećih će se tjedana i mjeseci održati još nekoliko rasprava na temu nastavne izvrsnosti pa udruga Sveučilište u sjeni poziva nastavnike i studente zainteresirane za sudjelovanje da se jave na mail info@sveuciliste-u-sjeni.org.

„Najbolji nastavnici vas uče razmišljati“

„Osnovna karakteristika vrhunskih sveučilišta su briljantni znanstvenici i briljantni predavači. Evaluacija znanstvenika dolazi od samih kolega, no evaluacija predavača dolazi od studenata. Nominacija najboljih profesora je ne samo korisna nego i nužna, i svjetski priznata sveučilišta to rade redovito. Od srca pozdravljam inicijativu da se ona provede i na splitskom Sveučilištu, pošto ona daje priliku studentima da aktivno i pozitivno djeluju na kvalitetu predavanja. Moje dugogodišnje iskustvo u Americi gdje studenti imaju veliki utjecaj i slobodu mi kaže da svaki takav čin ima više nego pozitivan impakt na uspjeh studenta. Imati osjećaj da si aktivan sudionik nekog procesa automatski te čini da bolje, više i uspješnije radiš.“

Goran Senjanović, najuspješniji hrvatski teorijski fizičar, o projektu 'Sveučilište Gradu'

znanost

SVEUČILIŠTE U SPLITU
PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKI FAKULTET

Raspisuje

NATJEČAJ

za izbor:

■ jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i radnom mjestu redovitog profesora-trajno zvanje, za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje kemija, grana biokemija i medicinska kemija i grana organska kemija, za predmete Biokemija i Organska kemija;

■ jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i radnom mjestu izvanrednog ili redovitog profesora za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje fizika, grana fizika elementarnih čestica i polja;

■ jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i radnom mjestu docenta, za znanstveno područje Društvenih znanosti, polje kineziologija, za predmet Tjelesna i zdravstvena kultura;

jednog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i radnom mjestu docenta ili više za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje geofizika, grana meteorologija s klimatologijom za 25% radnog vremena;

■ dva suradnika u suradničkom zvanju i radnom mjestu asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje matematika;

■ dva suradnika u naslovno suradničko zvanje asistenta, za znanstveno područje Prirodnih znanosti, polje matematika.

Pristupnici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07).

Uz prijavu pristupnici prilažu: životopis, presliku domovnice, presliku odgovarajuće diplome, popis radova i radove, kandidati za suradnike dostavljaju i prijepis ocjena s prosjekom.

Natječajnu dokumentaciju potrebno je dostaviti i na CD-u.

Sve prijave dostavljaju se u roku od 8 dana od objave natječaja u Narodnim novinama, na adresu: Sveučilište u Splitu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Teslina 12, 21 000 Split.

Na natječaj mogu ravnopravno sudjelovati kandidati oba spola.

Nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja pristupnici će biti obaviješteni u zakonskom roku.

Kako pripremiti poster

Na izlaganjima postera vaš je tek jedan od mnogih, a prisutni imaju malo vremena za pročitati ga pa se možete držati sljedećih savjeta:

- pripremite poster tjedan do dva prije konferencije
- budite koncizni i precizni što je više moguće
- koristite što manje VELIKOG teksta
- budite jasni
- koristite ugodne i učinkovite grafike
- držite se zadanoga formata (veličine, stila, itd.)

Kako prezentirati poster

- odredite lokaciju svoga postera
- pripremite posjetnice
- pripremite kopije postera u formatu A3
- budite uz svoj poster čitavo vrijeme
- pošaljite informacije, ako to budu tražili od vas

Ciljana skupina; 5 glavnih vrsta čitača postera

- istinski zainteresirani (vrlo rijetka pojava; svakako će se zadržati i pročitati sve)
- oni koji samo gledaju (dolaze jer su ih privukli sažeci)
- 'skitnice' (privlače ih zanimljive grafike ili naslovi)
- oni koje ste morali dovući kako bi pogledali vaš poster
- sudački odbor; tu su zbog izbora za najbolji poster

Kako napisati kvalitetan znanstveni rad?

“Nemojte čekati da sakupite apsolutno sve podatke koji bi vam mogli zatrebati za znanstvenu publikaciju, jer u tome nikada nećete uspjeti. U nekom trenutku morat ćete sjesti i početi pisati. Dobri razlozi za objavu rada? Omogućuje trajan i lako dostupan zapis vaših pronalazaka i poboljšava poznavanje područja kojim se bavite. Neophodan je za karijeru, potreban za prikupljanje daljnjih financijskih sredstava, potreban je ljudskom samopouzdanju, i u svakom se slučaju traži od vas.”

RAZGOVARALA:
**DAVORKA
LJUBENKOV**

Prof. dr. sc. Alessandro Tossi sa University of Trieste, tijekom boravka u Splitu, a u sklopu suradnje sa laboratorijem prof. Davora Juretića i doktorskim studijem Biofizike na PMF-u, krajem listopada na tom je fakultetu studentima i asistentima održao izuzetno zanimljivo i posječeno dvodnevno predavanje naslovljeno 'Anatomija znanstvene publikacije'. Na temu važnosti publiciranja u današnjoj znanosti, najboljim praksama na koje treba obratiti pozornost i preprekama na koje pritom treba pripaziti, za Universitas smo razgovarali s prof. Tossijem.

Koja vrsta talenta ili treninga je potrebna za kvalitetno znanstveno pisa-

nje? Može li takva vrsta metodičkog razmišljanja pomoći znanstveniku da postane organizirani, i na kraju krajeva, bolji?

Za napisati dobar znanstveni rad potrebno je organizirano misliti, u kombinaciji s mogućnošću pisanja čitljivog teksta. Mnogim istraživačima je dodatan problem što im je engleski ujedno i strani jezik. Moj savjet jest da čitate mnogo radova, naučite prepoznati one koji su dobro i jasno napisani te nastojite imitirati taj stil pisanja. Temeljna ideja kojom se ja vodim je: maksimalna 'štedljivost'! Dakle, što manje teksta, sa što jednostavnijim objašnjenjima.

Jesu li studenti u dovoljnoj mjeri svjesni važnosti znanstvenog rada i naglašavaju li im to njihovi mentori dovoljno?

Svatko tko radi na istraživanjima ubrzo shvaća važnost izdavanja radova. Moje je mišljenje da mentori mogu pogriješiti na dva načina: 1) ili ne daju dovoljno poti-

caja jer su prezauzeti drugim stvarima ili njima samima nedostaje ambicije; 2) ili su preambiciozni pa odlažu izdavanje članka kako biste ga objavili u što boljem časopisu. Naravno da je dobro za mladog istraživača započeti s objavljivanjem u važnom časopisu, ali važnije je puno ne odgađati.

Što student preddiplomskog studija može napraviti kako bi bio dio nekog znanstvenog rada? Mnogi diplomski i doktorski studiji vrjednuju ranije sudjelovanje u znanstvenom radu, treba li pokušati inicirati znanstveni rad ili možda samo pitati starije kolege i profesore za pomoć na nekom projektu?

Smatram da se trud studenta preddiplomskog studija prepoznaje kroz njegov ili njezin završni rad. Obično se rad piše pod stalnim vodstvom i mislim da bi samo izraziti doprinos znanosti omogućio jednom od studenata sudjelovanje u izdavanju znanstve-

Alessandro Tossi

nog rada. Doduše, u mom vlastitom laboratoriju studenti koji su svježe diplomirali zadržavaju se koji mjesec duže od predviđenog, kako bi dovršili vlastiti završni rad, pa im se priznaje koautorstvo.

Koja je uloga 'junior autora' u znanstvenom radu?

Moraju biti uporni; njihovi mentori često nemaju vremena kako bi se bavili radom. Moraju biti i strpljivi; mentori imaju više iskustva i

Početak – organizacija članka:

Naslov mora biti precizan i informativan, sažetak treba sadržavati sve ključne informacije. U uvodu je potrebno opisati što ste točno radili i zašto, nakon čega slijedi dio o materijalima/metodama u kojem opisujuete kako ste to radili. U zasebnom dijelu objavljujete rezultate i ekspe-

rimentalne podatke i nakon toga ih interpretirate. Za kraj, u zaključku iznesite što se iz vašeg rada može naučiti. Važno je prvo organizirati podatke, zatim odlučiti kako ih upotrijebiti; pripremite cjelovitu listu podataka i tablica, sakupite sve informacije o metodi/materijalima koje ste

koristili, odlučite o popisu i redoslijedu autora (prema hijerarhijskim tradicijama vašeg područja) i o zadacima svakog autora.

Pisanje mora biti jednostavno, jasno i razumljivo.

Nemojte pisati šturo, koristiti žargon ili pretjerivati s kriticama. Izbjegavajte poetičan stil pisanja ili hiperboliziranje. Koristite

korištenje prvog lica (umjesto "izmjerili smo", radije "izmjereno je").

Naslov

- treba opisivati rad
- treba, ako je to ikako moguće, rad učiniti privlačnijim
- izbjegavajte akronime (pogotovo vlastite), simbole te suvišne i pretjerano korištene izraze

Sažetak

- iznesite glavne ciljeve istraživanja
- kratko opišite ključne metode koje ste koristili
- sažmite glavne rezultate i zaključke (počesto u manje od 250 riječi, koristeći prošlo vrijeme za opisivanje provedenih pokusa, ako je to potreb-

no – citirajte, reducirajte simbole do minimuma i uključite samo glavne kvantitativne parametre)

Ključne riječi

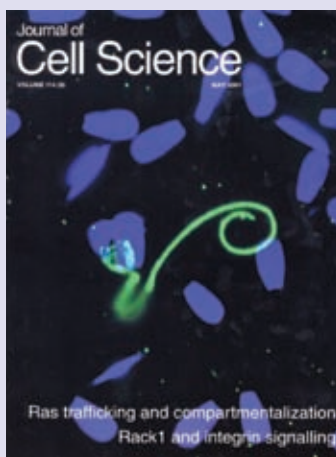
- omogućavaju lakše snalaženje unutar rada
- izdavači

ih uglavnom zahtijevaju pa često možete odabrati sa popisa koji vam je ponuđen

- neka ih bude tri do šest; moraju se odnositi na sadržaj rada

Uvod

- objašnjava razlog vašeg istraživanja
- daje kratak pregled stanja u vašem znanstvenom području i daje mu kontekst
- citirajte relevantnu literaturu iz svog područja, koja vam je služila kao podloga ili motivacija

njihovi zahtjevi, ma kako iritantni, najčešće imaju smisla. Moraju znati što su točno radili, pripremiti kvalitetne tablice s eksperimentalnim podacima, biti u stalnoj potrazi za literaturom, te imati kopiju svakog citiranog rada. Također, moraju biti sposobni ponoviti neke od pokusa ukoliko je potrebno te pažljivo pratiti verzije članka u nastajanju.

Kada početi pisati znanstveni rad? Kako znati da je dovoljno pokusa?

Nemojte čekati da sakupite apsolutno sve podatke koji bi vam mogli zatrebati, jer nikada nećete uspjeti u tome. U nekom trenutku morat ćete sjesti i početi pisati. Dobri razlozi za objavu rada? Omogućuje trajan i lako dostupan zapis vaših pronalazaka i poboljšava poznavanje područja kojim se bavite. Neophodan je za karijeru, potreban za prikupljanje daljnjih financijskih sredstava, potreban je ljudskom samopouzdanju i u svakom se slučaju traži od vas.

Kako započeti proces objavljivanja?

Prvi korak je odabir časopisa (na temelju teme, važnosti, itd.). Potom treba poslati rukopis (zajedno s eksperimen-

talnim podacima i dodatnim materijalima) uredniku časopisa. Urednikova prva odluka odnosi se na to je li tema odgovarajuća za časopis, te je li rad dovoljno kvalitetan. Ako odluči da članak ne zadovoljava kriterije, vraća ga natrag. Tada trebate odabrati drugi časopis (možda čak i prepraviti rad). Ako je urednik prihvatio članak, prosljeđuje ga nekolicini vanjskih suradnika – recenzenata (obično 2 do 4).

Kada očekivati odgovor?

Vanjskom suradniku časopisa treba 2 do 6 tjedana da članak ocijeni po kategorijama; inovativnost, nepobitnost i preciznost. Rijetkost je da je rad prihvaćen točno onakvim kakav jest pa ako su predložene ikakve izmjene, treba pratiti upute o prepravci. Manje izmjene uključuju najčešće tek odgovore na komentare kritičara, dok veće izmjene

uglavnom podrazumijevaju novo provođenje pokusa, odgovore na komentare te opširno prepravljanje. Ako je rad odbijen na ovoj instanci, treba odabrati drugi časopis, ali ipak primijeniti sve predložene izmjene.

Kako odlučiti u kojem časopisu publicirati?

Čimbenik utjecaja časopisa u kojem objavljujete važan je iz više razloga. Osim što će dobro izgledati u životopisu, garantira da će više ljudi pročitati rad. Ipak, najčešće se časopis bira tako da se njegovo uže područje interesa poklapa s temom vašeg rada. Također, trebate dobro razmisliti o važnosti svog djela kako biste mogli odabrati između velikog, važnog časopisa kojemu je tematika općenitija i onoga koji je specijaliziran za jedno područje, ali manje poznat.

Koliki je prosječan odnos prihvaćenih i odbijenih članaka?

Odnos prihvaćenih i odbijenih radova varira prema različitim područjima istraživanja, utjecaju časopisa, ali i prema sretnim okolnostima (nađete li pravog izdavača i slično). Prema mome iskustvu, dobro napisan znanstveni rad, sa solidnim podacima, vrlo vjerojatno će biti prihvaćen u

usko specijaliziranom časopisu, vjerojatnost prihvaćanja mu poprima osrednju vrijednost kod časopisa osrednjeg utjecaja, dok je mala šansa za objavljivanje kod važnih i utjecajnih časopisa.

Što ako recenzent ‘blokira’ publikaciju, koliko često se to događa i kako se nositi s time?

Ponekad je očito da recenzent odgađa objavu zadavajući previše nepotrebnog dodatnog rada pa se opravdano može posumnjati da to radi kako bi on/ona prvi objavio sličan rad u tom području. Ipak, uvijek postoje drugi recenzenti pa ako su njihovi komentari pozitivni, autor može zatražiti od urednika da ‘drugo mišljenje’ razriješi problem. Također, ako je to moguće, od početka zatražite od urednika da isključi poznate vam suparnike iz ocjene rukopisa.

Savjet za kraj?

Čitajte mnogo. Naviknite se na česte literarne potrage i izdvojite zanimljivije radove kako biste ih pročitali. Vrsta druženja, tzv. ‘journal clubs’, na kojoj se redovno sastajete s kolegama kako biste kritički vrjednovali članke u znanstvenoj literaturi može se činiti kao puno posla, ali ona je u ovom smislu veoma korisna.

Anatomija preddiplomskog ili diplomskog rada

- **naslovna stranica:** uglavnom tvrdih korica
- **unutarnja naslovnica:** kopija vanjske naslovnice
- **kazalo:** broj stranice poglavlja, podpoglavlja i sličnih nižih instanci
- **kazalo tablica** (nije obavezno)
- **kratak sadržaj** na engleskom jeziku
- **kratak sadržaj** na materinskom jeziku
- **prvo poglavlje:** uvod, cilj rada
- **drugo poglavlje:** materijali i metode
- **treće poglavlje:** rezultati
- **diskusija i zaključci**
- **bibliografija** (čitava lista referenci)
- **dodaci** (nije obvezan dio)
- **Na naslovnici** se navode; smjer studija, ime autora, naslov rada, datum i akademska godina, mentor i njegovi mogući suradnici, institucija te fakultet.

Kazalo

- prikazuje hijerarhijsku organizaciju rada
- pripremite radnu verziju prije početka pisanja rada; može biti od velike koristi
- organizirajte u poglavlja i podpoglavlja

Kratak sadržaj na engleskom jeziku

- potreban ukoliko je radnja na vašem materinskom jeziku - koristi vam u životopisu (u inozemstvu)

Kratak sadržaj na vašem jeziku

- ukoliko je radnja na engleskom
- koristi vam u životopisu (kod kuće)
- bilo bi lijepo kad bi vaša obitelj znala što radite

Prvo poglavlje: uvod

- opišite u kakvom je stadiju razvoj znanosti na vašem području
- pružite neke osnovne podatke o temi
- opišite i prodiskutirajte poznate tehnike, hipoteze, algoritme...
- Cilj rada
- što namjeravate
- zašto je važno
- čemu ste se nadali

Drugo poglavlje: materijali i metode

- detaljan protokol pokusa (svojevrsno naslijeđe vašeg laboratorija)
- neki podaci i tablice
- podaci o tkivima, algoritmima, itd
- podaci i statistička analiza

Treće poglavlje: rezultati

- vaši podaci
- vaša interpretacija podataka

Diskusija i zaključci

- neka zauzimaju stranicu do dvije
- općenita obrada podataka
- iznošenje hipoteza, saznanja i budućih mogućnosti

Bibliografija

- kompletan popis referenci
- iscrpna, ali ne i pretjerana
- ne ostavljajte popisivanje za kraj

Dodaci

- matematičke metode, računalni kodovi...

- završava tako što kratko navodite svoje namjere i kako vaš rad popunjava rupe u trenutnome znanju iz odabranog područja

Materijali/metode

- piše se u prošlom vremenu
- navedite samo onoliko dovoljno detalja koliko je potrebno da netko kompetentan može ponoviti pokuse
- navedite podatke o reagensima, tkivima ili opterećenjima, korištenim metodama i aparaturama...
- budite precizni, ne pedantni; to utječe na ocjenu vašeg rada
- NE navodite rezultate u ovom dijelu rada
- nastojte da bude jasno i jednostavno; za detaljna objašnjenja koristite fusnote ili dodatke
- budite detaljni u opisu kori-

- štene analize podataka i statističke metode
- Rezultati
- predstavite podatke u obliku jasnih tablica, uključite i koncizna objašnjenja u tekstu
- budite selektivni – objavite samo relevantne podatke i ne previše detalja; zaključke ćete prezentirati u dijelu rada koji je za to predviđen
- prokomentirajte svaki rezultat tako da dobijete gladak prijelaz na idući pokus
- ne iznosite ono očito – iritantno je
- izbjegavajte složene izraze i izvode – riskirate gubitak čitateljstva (objašnjenje

složenih izvoda priložite u dodatku)

- priložite popis skraćenica i simbola koje koristite

Interpretacija

- poredajte i interpretirajte rezultate

- rajte rezultate
- predložite logična i uvjerljiva objašnjenja koja podaci podupiru
- usporedite svoje rezultate sa trenutnim stanjem u vašem polju znanosti
- objasnite kako vaši podaci utječu na trenutno stanje stvari; ne budite ni preagresivni, ni suviše sramežljivi
- priložite i slikovni materijal koji bi mogao biti koristan
- odaberete li povezati rezultate i interpretaciju, morate biti oprezni jer to nije samo kombiniranje dvaju odvojenih dijelova; zahtijeva iznimno organiziran način razmišljanja

Zaključak

- može se ukomponirati u interpretaciju, kao njezin posljedni paragraf ili biti zasebna sek-

- cija rada
- započnite s nekoliko rečenica u kojima sažimate rad

- navedite što se sve može naučiti iz vašeg rada
- ovo NIJE isto što i sažetak, iako su to često jedini dijelovi koji se pažljivo čitaju

Zahvale

- budite pristojni; zahvalite

ljudima na materijalima, tehničkoj podršci ili pomoći s rukopisom

- budite lukavi; zahvalite sponzorima

Reference

- svaki časopis ima vlastiti način navođenja literarnih referenci
- razni računalni programi mogu biti od pomoći
-

*Prevela i priredila:
Davorka Ljubenkov*

splitski alumni

PIŠE:
**DRAŽEN
MITROVIĆ**

Udruga Alumni Ekonomskog fakulteta u Splitu

Povodom dvadesetgodisnjice osnivanja, Veljko Radeljak, predsjednik Udruge Alumni studenata Ekonomskog fakulteta u Splitu za Universitas se prisjeća osnivanja Udruge, te govori o njenim počecima, članovima, uspjesima i budućim planovima.

U akademskom životu, sve se češće čuje pojam 'Alumni', latinski naziv za 'diplomirane studente' i najčešće se koristi u množini, kao 'plurality tantum'. Prvi počeci uporabe pojma vezuju se za ime 'Gogliardi', a taj termin je označavao pripadnost svijetu sveučilišta, ali i određenom 'lagodnom' stilu života. U 'opisu poslova'

udruga diplomiranih ekonomista. Osnovana upravo na tom fakultetu sredinom 19. stoljeća.", objašnjava **Veljko Radeljak**, predsjednik Udruge Alumni Ekonomskog fakulteta Split. Kako ističe, politička previranja početkom 19. st. favoriziraju razne političke udruge pa su one strukovne pale u drugi plan, odnosno samo na određeni broj ljudi iz struke, koje

datum. Počelo se s pravilom „svaki prvi petak u mjesecu“, sa željom da se početni entuzijizam iskoristi na najbolji način. Organizirali su se okrugli stolovi, prezentirali projekti, knjige, održavala predavanja, radionice, izložbe, tečajevi, odlazilo se u kazalište, a najaktivniji smobili na izletima... Osobno sam jako znatiželjan i sve me interesira. Zbog toga jako volim putovati. Na sastanku uprave bira se najpogodniji izlet za sljedeći termin. Jako me obradovala inicijativa jednog našeg člana da masovnije posjetimo Palagružu, „otok među zvijezdama“. Mislim da je to jedinstvena prilika i bila bi to kruna mog mandata.

Koje aktivnosti držite posebno značajnima?

Ono na što smo posebno ponosni jest SEFNET-forum, koji je do sada održan već pet puta. SEFNET-forum predstavlja okupljanje bivših studenata, danas uglednih, priznatih i cijenjenih gospodarstvenika i poslovnih ljudi, koji, u sklopu

redovite nastave, održavaju stručna predavanja koristeći se iskustvima svojih tvrtki. Ovo je značajna aktivnost Udruge na promicanju veze profesor-student-gospodarstvenik. Prvi SEFNET-forum je održan 2004. godine i nakon 5 godina aktivnosti udruge, došlo se do stupnja da se obrađuju teme koje su dio plana i programa na pojedinom kolegiju. Najatraktivniji buduć događaj nam je predavanje guvernera Rohatinskog, koje očekujemo najdalje do konca godine, što ovisi o slobodnim terminima guvernera. Dogodine imamo proslavu desete godišnjice udruge, koju namjeravamo naročito svečano proslaviti, i povodom toga izdati još jedan bilten. Osnovali smo i pjevački zbor koji bi ovaj mjesec trebao startati, a blizu smo i osnivanju škole crtanja koju mislimo organizirati na fakultetu.

Kako surađujete s upravom Fakulteta?

Odlično surađujemo, daju nam punu podršku za sve

Veljko Radeljak, predsjednik udruge alumna Ekonomskog fakulteta u Splitu

Alumni spadali su obavezan posjet krčmama, puno pića i razuzdanih veselica, žestoke diskusije nerijetko garnirane još žešćim tučnjavama, slamanje ženskih srdaca – svih uzrasta i staleža te dugogodišnje studiranje – vrlo često i preko tridesete godine.

„Evo, dao bih se okladiti (u 'duju' iz Poslovnih financija) da je ovaj posljednji uvjet bio najčešće prisutan na sveučilištu u Bologni. Par stoljeća kasnije ostavilo je nesagledive posljedice na rektorat istog, donošenjem čuvene deklaracije o reformi studija. Toj genijalnoj deklaraciji zasigurno je doprinijela i prva

povezuju interesi u najširem smislu. Takav oblik strukovnih udruge zadržao se i do današnjih dana. Udruge Alumni postoje u cijelom svijetu. Najpoznatije su one Cambridgea i Oxforda, dok je najutjecajnija ona harvardska. Kod nas su se udruge Alumni javile između 2 svj. rata, a najpoznatija je bila liječnička. Danas u Splitu ih ima 4 različitih struka, a najstarija i najaktivnija je Udruga Alumni Ekonomskog fakulteta Split.

Možete li se prisjetiti osnivanja Udruge?

Osnovni cilj i svrha osnivanja Udruge je, u prvom redu, povezivanje svih onih koji su završili Ekonomski fakultet u Splitu kao ekonomisti, diplomirani ekonomisti, magistri ili doktori ekonomskih znanosti. Kad je početkom 2001. godine formiran Inicijativni odbor za osnivanje Udruge diplomiranih studenata EF u Splitu (kraće: Udruga ALUMNI EFST), za prvog je predsjednika izabran dr. sc. Davor Slišković, koji je sa ostalim članovima UO i NO postavio solidne i prepoznatljive temelje Udruge. Davora Sliškovića je zamijenio Vladimir Skender s dva mandata, a njegaja, sad već u drugom man-

Iza crnih naočala nalazi se tajnica udruge alumna u tri mandata, prof. dr. sc. Dragana Grubišić

naše ideje, a i financijsku potporu. Dekan nas podržava u svakom pogledu, čak je održao i predavanje u okviru naših „edukativnih predavanja iz ekonomije“. Trebam naglasiti veliki utjecaj profesora Željka Garače, bez čijeg svesrdnog zalaganja naš rad ni izdaleka ne bi bio tako uspješan. Svega ovoga ipak ne bi bilo bez truda, zalaganja i imaginacije dosadašnjih garnitura vodstva Udruge i ovo je prilika za priznanje svim tim ljudima koji su vrlo darežljivo i radosno poklonili dio svog dragocjenog slobodnog vremena za osmišljavanje, organizaciju i provođenje svih navedenih prošlih, ali i budućih aktivnosti i to u uvjetima kad je uvijek nedostajalo novca. No, složili bi se svi da je na istaknutom mjestu 'prima inter pares' prof. Dragana Grubišić, tajnica Udruge u tri mandata, čvrsta veza između fakulteta i njegovog osoblja, s ostatkom članova koji rade i djeluju izvan prostora Ekonomskog fakulteta u Splitu.

Kontaktirate li s udrugama bivših studenata s drugih fakulteta?

Osnivanjem Udruge Alumni i na drugim fakultetima u Splitu (FESB, KTF) došlo

je i do očekivane suradnje među srodnim udrugama, rezultat čega su predavanja pod zajedničkom nazivom „Znanstveni kafić u Luxoru“ u organizaciji Udruge bivših studenata FESB-a. Od ove godine i Udruga Alumni KTF-a je započela s organizacijom zanimljivih i, u ovom trenutku, aktualnih događanja. Ono što bi već trebalo prerasti u tradiciju jest razmjena posjeta Udruge Alumni Ekonomskog fakulteta u Rijeci s našom u Splitu. Naša je Udruga ugostila delegaciju Alumni EFRI 2008. godine, a oni su uzvratili prekrasnim i nezaboravnim izletom i posjetom znamenitostima Rijeke u listopadu 2009.

Po čemu biste voljeli da Vas pamte u Udruzi?

Samo po jednom, da sam postavio organizaciju Udruge na demokratskoj platformi, gdje su svi članovi UO, NO, pa i ljudi izvan uprave zdušno sa zadovoljstvom radili za dobro Udruge. Trebam naglasiti da su svi ovi ljudi dali jako puno dobrovoljnog rada, slobodnog vremena pa i vlastitih novaca za opću dobrobit. Sve to u veselom raspoloženju i druženju, gdje svaki uspjeh Udruge doživljavaju kao vlastiti.

I jedna anegdota iz svijeta Alumni: „Na početku 20. stoljeća Alumni Filozofskog fakulteta u Dresdenu, organizirali su maskenbal, obukavši se u Vikinge. Da bi ostavili što „strašniji“ dojam, na kacige su stavili volovske rogove. Efekt je postignut i iznad očekivanja, što su naročito prihvatili crtači stripova i režiseri filmova. Vikinzi se danas nikako ne mogu zamisliti bez tog rekvizita, mada je povijesno nedvojbeno da ih **nikada** nisu nosili.“

Vrata knjige – vrata grada

Piše:

SUZANA KAČIĆ BARTULOVIĆ

Splitska je kulturna javnost od 22. do 25. studenoga imala prilike sudjelovati u bogatom programu proslave: u Muzeju grada izložba "Vid Morpurgo u svom vremenu" te dokumentarni film snimatelja i režisera **Petra Jurčevića** "Uzvišen umom, plemenit duhom", u produkciji knjižare *Morpurgo* u kojemu **Jakša Fiamengo**, scenarist filma, šetajući splitskim ulicama razgovara s *Morpurgovim* biografom Duškom Kečkemetom.; u Kinoteci dokumentarac "Biti mi daj" u kojemu je Ivica Ursić predstavio eminentnog bibličara i franjevca Bonaventuru Dudu, a Robert Kurbaša izveo monodramu "Ispit savjesti", prema tekstovima Tina Ujevića; u Kazalištu lutaka predstava "Veliki svjetski teatar" Pedra Calderona de la Barce, Enesa Kiševića i Jasmina Novljakovića, a u Gradskoj vijećnici izložba fotografija i "Fotografska mapa Marije Braut".

Vrata univerzalnog

Obilježavanje *Morpurgove* obljetnice kulminiralo je u Nadbiskupskoj gimnaziji, predstavljanjem knjige „*Vrata knjige, vrata grada*”. Zajednička je to poetska kolajna fra **Bonaventure Duda, Jakše Fiamenga, Enesa Kiševića i fra Ante Vučkovića**, obogaćena povijesnim prilogom **Joška Belamarića**, urešena umjetničkim fotografijama **Marije Braut**, ozvučena posebnim lirskim dodatkom – CD-om "Biti mi daj" **Roberta Kurbaše**. Svi ti zapisi prešutno su, ali nedvosmisleno, harmonizirani mislima vodiljama samoga *Morpurga*: o duhovnosti kao bitnoj značajci ljudskosti; prijateljstvu kao jednoj od osnova života; o književnom i umjetničkom izrazu uopće, ne samo kao sponi među suvremenicima i naraštajima, ne samo kao obliku egzistencije i zalogu njezina smisla, nego i kao dodiru s apsolutom;

Proslavljajući 150. obljetnicu rada knjižare Morpurgo, jedne od najstarijih knjižara u Europi i svijetu, Split je otvorio još jedna prelijepa vrata tradiciji, kulturi, umjetnosti i prijateljstvu

o ljubavi prema zavičaju i tradiciji koja ne sužava obzore, već otvara vrata univerzalnog.

Jakša Fiamengo o knjižari *Morpurgo* piše: *Smještena u samomu srcu Splita, uz bedeme Dioklecijanove palače, drevne jezgre grada, već punih 150 godina nije samo običan dućan koji prodaje knjige i s manje ili više interesa posređuje između pisca i izdavača s jedne te čitatelja s druge strane, već je i tihi promicatelj knjige kao društvenoga dobra i kulture kao važnoga segmenta sveukupnoga života jedne sredine.*

Knjigom promicati društvena dobra

Vlasnica knjižare, organizatorica manifestacije i srce cijelog projekta, gđa Marija Pisac, uz podršku brojnih prijatelja-suradnika, uspješno je oživjela tradiciju prvog i najuglednijeg splitskog knjižara, prepoznala vrijednost i identitet knjižare *Morpurgo* za koju kaže da je: *čuvarica mnogih sjećanja i svega onoga što nam je od Vidova vremena u nepre-*

kidnom kontinuitetu rada prenijeto. Vrata knjige, vrata grada stoga je posvećenje jednog vremena – hrvatskoga narodnog preporoda i hrvatskoga jezika, i zahvala na dobrima što smo ih od Vida Morpurga primili.

Predstavljanje knjige proteklo je upravo u tom ozračju, kao svečanost hrvatske pismenosti, hrvatske knjige i književnosti, svečanost lijepe riječi, glazbe i duha. Uz pokroviteljstvo Grada Splita, ova je obljetnica uspjela sakupiti djelić „rasute baščine”. Riječima prof. dr.sc. Zrinke Jelasko, prodekanice za znanost i međunarodnu suradnju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koja je - uz Nadu Babić i Stjepana Licea – urednica knjige: *Ovo je knjiga od starina i knjiga za budućnost koju upravo mladi trebaju posebno čuvati i predati je na čuvanje svojoj djeci.*

Pokroviteljstvo Grada i Sveučilišta

Posebno raduje i za svaku je pohvalu, uz pokroviteljstvo Grada, i pokroviteljstvo splitskog Sveučilišta

koje je i u ovoj prilici pokazalo svoju ambiciju promicanja izvrsnosti. Tako je na samoj svečanosti, u ime rektora Ivana Pavića i Sveučilišta, nazočne pozdravio prorektor za nastavu i upravljanje kvalitetom, prof. dr. sc. Šimun Anđelinović nagradivši knjigom *Vrata knjige, vrata grada* Anu Plavšu i Ivana Jarma, studente Odsjeka za hrvatski jezik splitskog Filozofskog fakulteta.

Neprijeporno je Splitu potrebno više ovakvih programa i projekata, kroz koje se i prijateljuje, i pamti, i raste, postaje plemenitiji i svjesniji ljepote kojom smo okruženi, a na koju zaboravljamo. Osvjedočeni primjerom Vida Morpurga prisjećamo se i učimo koliko je dobročiniteljstvo važno i potrebno sredini kojoj pripadamo kao i nama samima.

Morpurgov tjedan – dašak dobrote na početku došašća

Lijepu priču o otvaranju novih *Vrata grada*, jedan od autora knjige, fra Ante Vučković zaključuje prigod-

KNJIŽARA MORPURGO - NAJSTARIJA U EUROPI?

Svojedobno je, zaslugom službe zaštite spomenika kulture i osobnim zauzimanjem Joška Belamarića, knjižara *Morpurgo* zaštićena, i to kao prvi primjer primjene načela zaštite izvorne funkcije. Obnovljen joj je izvorni vanjski izgled, s prepoznatljivim ulazom od zeleno obojena rezbarana drva i natpisom ispisanim zlatnim slovima. Osnovana 1860., u 150. obljetnici postojanja, nesumnjivo je jedna od najstarijih knjižara na svijetu u izvornoj funkciji i na istome mjestu. Ovaj bi podatak svjetske kulturne metropole itekako znale naglasiti. A mi?

nim osvrtnom:

“Tjedan u kojem je knjižara *Morpurgo* slavila svoju 150. obljetnicu, bio je ispunjen ljudima, susretima, razgovorima, ozračjem lijepoga i dobroga. Mozaik od ljudi i njihovih nadarenosti, od preuzetog iz prošlosti i volje za njegovom sadašnjosti.

Knjižara njeguje susrete s ljudima preko knjige. Knjiga je neobično biće. Ima korice nalik vratima. Otvorimo je i uđemo. Sve je napisao netko drugi, a sve nam se nudi da bude naše.

Premda Sokrat s početka zapadne kulture nije odveć vjerovao napisanoj riječi, on sam je do nas došao zahvaljujući prijatelju koji se odvažio pisati baš njegove riječi. I s drugog kraja naših početaka Riječ do nas dolazi kroz Pismo. Zapad sebe ne može razumjeti bez pisma i Pisma, knjiga i Knjige, riječi i Riječi.

Morpurgov tjedan, na početku došašća, donio je dašak dobrote Isusova rođenja. Meni to naliči na božićni poklon kojega je splitska knjižara spremila Splitu.”

Prorektor Anđelinović uručuje *Vrata knjige - vrata grada* Ani Plavši i Ivanu Jarmu, studentima splitske Kroatistike

VID MORPURGO (1838.-1911.)

S 14 godina otac ga zapošljava u skladištu knjiga, sa 16 odlazi učiti kod najvećih izdavača u Italiju, s 18 otvara prvu posudbenu biblioteku u Splitu, a s 20 knjižaru. Pokreće *Dalmatinski godišnjak*, član je prve Vlade narodnjaka i pokretač *Narodnog lista*. Radi spasa siromašnih žitelja Splita i Zagore od lihvarjenja, osniva Prvu pučku dalmatinsku banku, gradi tvornicu rakije, likera i vina i izvozi čak 50 različitih dalmatinskih vina; njegov je izum i popularni stock! U Dujmovači 1865. osniva prvu parnu tvornicu opeke... U svojoj knjižari na Pjaci stvorio je *Morpurgo* intelektualni cenzur, gotovo kao odjek glasovitoga Marulićeva humanističkog kruga prijatelja, književnika, slikara, javnih djelatnika, ljepoduha,... Život mu je protekao pod znakom služenja zajednici, primjer kakav trebamo i danas: mali veliki čovjek koji sve čini tiho i nena-metljivo, postajući i ostajući jedan od najčasnijih ljudi Splita. Vid Morpurgo počiva na starom židovskom groblju u sjeni borova Marjana i pod uklesanim natpisom **UZVIŠEN UMOM, PLAMENIT DUHOM...**

Dalmacija kao europski kulturni prostor

Dalmatien als europäischer Kulturraum

Jedna splitska lasta koja čini proljeće

Zbornik radova s dva bonska simpozija nedavno preminulog njemačkog slavista Wilfrieda Potthoffa uveo je Split na ekskluzivnu kartu vrhunske europske humanistike. Knjiga ne samo plijeni izgledom i uređenošću nego i poziva da se upravo u Splitu i Bonnu sada pokrene niz skupova sa zajedničkim nazivom Dalmacija kao europski kulturni prostor, čime bi splitsko Sveučilište konačno dobilo znanstveni pothvat koji će nadići prosječnost i ograničenja svakodnevice.

PIŠE:
**SLOBODAN PROSPEROV
NOVAK**

U svakoj kulturnoj krizi ima izuzetaka i po tim izuzecima krize se najbolje razvide. Tako su prije neki dan Split i njegovo Sveučilište jednim potezom njegovih mladih nastavnika povjesničara prof.dr Marka Trogrlića i prof. dr Aleksandra Jakira, inače dekana i prodekana Filozofskog fakulteta, došli na ekskluzivnu kartu onoga najboljega u svjetskoj slavistici.

Wilfried Potthoff

Sve je započelo jednom nenadanom smrću. Naime, prije godinu dana u Bonnu posve neočekivano i nakon kraće bolesti umro je jedan od najvećih kroatista i slavista Njemačke Wilfried Potthoff. Mi koji se bavimo istim poslom kao i ovaj vrlo talentirani Prus poznavali smo ga već desetljećima, točnije od ranih sedamdesetih godina kad je u Dubrovniku radio na svojoj velikoj i neprevladanoj disertaciji o Juniju Palmotiću. Objavio ju je 1973., a samo dvije godine kasnije u dva je sveska tiskao niz do tada slabo poznatih ili uopće nepoznatih dubrovačkih drama 17. i 18. stoljeća. Već tim mladenačkim radovima Potthoff postaje perjanica svjetske kroatistike, a nakon niza svojih rusističkih istraživanja postao je nezamjenjiv u svakom međunarodnom govoru o hrvatskoj baštini.

Čim su se smirile ratne nedaće i kad smo svi zajedno uhvatili nešto daha, krenuo je Potthoff u realizaciju svoga, danas se to jasno vi-

di, testamenta pa je sazvao i vodio u Bonnu 2003. i 2006. dva velesimpozija na temu *Dalmacije kao europskog kulturnog prostora*. I kad je sve s tim simpozijima izgledalo redovito i kad je izgledalo da će marljivi Nijemac pronaći snage da njihovu golemu građu redigira i ponudi svjetskoj javnosti, on umire i njegov testament ostaje bez mandata. Pišem ove retke jer su se mandatar toga posla našli u mladom današnjem vodstvu splitskoga Filozofskog fakulteta.

Trogrlić i Jakir

Današnji dekan splitskog Filozofskog fakulteta prof. dr Marko Trgorlić i prodekan prof. dr Aleksandar Jakir, zajedno s Potthoffovim nasljednikom Nikolaosom Trunteom preuzeli su znanstvenu građu bonskih simpozija pa je prije neki dan u Splitu s nadglavljem splitske Alma mater objavljen jedan više nego uzorno uređen i napisan golemi svezak od svojih sedam stotina bogatih stranica s indeksom spomenutih imena koji prelazi brojku od 2000 osoba (vidi *sadržaj*).

Kao svaki znanstveni zbornik velikog zamaha i tematske raznolikosti ova će knjiga o Dalmaciji i o genezi njezinoga kulturnog prostora biti čitana dugo i sporo, bit će čitana dijagonalno uzduž i poprijeko, u svakom slučaju aktivno i retroaktivno. Od sada, Europljanima koji zavire u Dalmaciju bit će uz pomoć ove knjige jasniji načini na koji se još u srednjem vijeku na njezinom tlu ostvarila sinteza latinske i slavenske polutke najstarijeg kontinenta, naučit će mnogo o javnom životu u vrijeme venecijanske vlasti, shvatiti identitetske modele renesansnih Dalmatinaca, njihov narodnosni osjećaj. Na stranicama ove knjige ponovno su ocijenjeni bogati dodiri Dalmacije s prekojadranskom Apulijom, procijenjen je doprinos dalmatinskih akademija kul-

turnom razvitku gradova. Brojni su odgovori na pitanja o utjecajima romanskih jezika na Hrvate, a sve u vezi s ranom okcidentalizacijom hrvatskog jezika. Rečeno je u splitskom zborniku mnogo o glagoljici i o stanju crkvenoslavenskoga jezika na istočnoj obali Jadrana.

Europska Dalmacija

Kako je pokojni Potthoff prije svega bio književni stručnjak najopsežniji su prilozi o književnoj i kulturnoj povijesti. Tu se izdvajaju

povijesti preko rasprave o pritisku austrijskog centralizma na Dalmaciju u XIX. stoljeću pa sve do vrlo pregledno postavljenog uvida u razvitak ove regije u prvoj Jugoslaviji. Muzikološka sekcija vrlo rječito pokazuje da je Dalmacija jedan od najvećih nalazišta starije europske glazbe a nije nikako čudno što se ovaj prevrijedni zbornik zaključuje imagološkom studijom o izvještajima putnika koji su o istočnom Jadranu ostavili tragova u svojim dnevnicima i memoarima, knjigama i turističkim vodičima.

Zbornik je izdao Filozofski fakultet u Splitu, Odsjek za povijest, a tiskan je u Jatra print Solin

tekstovi o mediteranizmu dubrovačke književnosti, analize dodira montanarske i primorske usmene tradicije, studije o dalmatinskom identitetu, prikaz teme otoka u suvremenoj hrvatskoj književnosti, ali i vrlo dobra sinteza mađarskih povijesnih toposa u hrvatskim književnim djelima. Povijesnih istraživanja u užem smislu u zborniku ima više i ona imaju vrlo široki raspon od tema iz bizantske

Nije mi bila nakana iscrpiti teme koje ovaj veliki testamentarni zbornik otvara. Cilj mi je bio ukazati na činjenicu da nikakvi recesijski bauci ne mogu spriječiti one koji žele ostaviti trag u svom vremenu da to i učine. Ovoga puta to su odlučili mladi profesori s Filozofskog fakulteta u Splitu Marko Trogrlić i Aleksandar Jakir. Oživljeni Potthoffov zbornik dolazi s one strane odakle u intelektualnom Splitu pušu blagotvorni vjetrovi.

Sadržaj

Zbornik je rezultat dvaju međunarodnih znanstvenih skupova održanih u Bonnu (Njemačka), 2003. i 2006. godine. Odsjek za povijest je radove - pisane na raznim jezicima, poglavito njemačkom - podijelio na pet poglavlja i izdao pod naslovom *Dalmacija kao europski kulturni prostor* - Dalmatien als europäischer Kulturraum.

I. Povijest i povijesne osnove

Wilfried Potthoff: Dalmacija kao europski kulturni prostor

Zdenka Janeković Römer: Srednjovjekovni Dubrovnik: susret slavenske i latinske Europe

Francesco Saverio Perillo: Apulia u okviru jadranske kulture

Marija Dragica Anderle: Javni život u Dalmaciji u mletačko doba

Zrinka Blažević: Između komunalnog patriotizma i protonacionalnog univerzalizma: identitetski modeli u ranomodernoj dalmatinskoj historiografiji

II. Jezik

Klaus Steinke: Susret slavenskog i romanskog na primjeru Dalmacije i Rumunjske

Žarko Muljačić: Uloga romanskih jezika u „okcidentalizaciji“ hrvatskoga

Mateo Žagar: Glagoljička reforma pisma u 13. stoljeću u kontekstu reforme pisma latinskoga

Nikolaos Trunte: Položaj hrvatsko-crkvenoslavenskog krajem 20. stoljeća

Amir Kapetanović: Štokavski književni jezik čakavaca u 17. i 18. stoljeću

Klaus Steinke: Urbana i jezična kultura u Dalmaciji

III. Književnost

Maja Bošković Stulli: Narodne pjesme iz Dalmacije: Priobalje i Zagora

Reinhard Lauer: Dubrovačka književnost u mediteranskom prostoru

Davor Dukić: Jerolim Kavanjin kao primjer kompleksnog dalmatinskog identiteta tijekom ranog novog vijeka

Dunja Fališevac: Dubrovnik: otvoreni i zatvoreni grad

Krešimir Nemec: Od otoka do kopna i nazad

Istvan Lokös: Mađarski povijesni toposi u hrvatskom epskom pjesništvu 16. i 17. stoljeća. Od Mavra Vetrano- vića Čavčića do Ivana Gundulića

Nikolaos Trunte: Dalmatinske reference u „srpskom“ romanu o Aleksandru Velikom

IV. Kulturna povijest i povijest ideja

Ludwig Steindorff: Dalmatinski gradovi između bizantskog naslijeđa i komunalne emancipacije

Marko Trogrlić: Dalmacija i politika Beča u 19. stoljeću

Slavko Kovačić: Promjene u strukturi i djelovanju Katoličke crkve za vrijeme Austrijske vladavine u Dalmaciji

Aleksandar Jakir: Borba za ceste i prugu kao faktor mobilizacije za vrijeme prve Jugoslavije

Ljerka Schiffler: Enciklopedijska nastojanja u Hrvatskoj kao faktor kulturne sinteze

Wilfried Potthoff: Akademije u Dalmaciji i Dubrovniku

Hans Ullmaier: Ruđer Bošković i njegov utjecaj na razvoj fizike

V. Umjetnost, mediji i dr.

Hana Breko: Muzička kultura Dalmacije u srednjem vijeku

Gorana Doliner: Glagoljaške glazbene tradicije u Dalmaciji kao dio europske kulture

Stanislav Tuksar: O glazbenoj kulturi Dalmacije između 16. i 18. stoljeća

Reana Senjković: Dalmatinski identitet na internetu i mobilizacija tradicije

Mirna Zeman: Putnici i ponavljači: Reprezentacije istočnog Jadrana u tekstovima na njemačkom jeziku kasnog 18. i ranog 19. stoljeća: Imagološka studija